

GORZOWSKIE

WIADOMOŚCI KOŚCIELNE

ORGAN URZĘDOWY
KURII BISKUPIEJ
GORZÓW 1960
KWIECIEŃ

Gorzowskie Wiadomości Kościelne

Organ Urzędowy Kurii Biskupiej

Rok 4

Gorzów, kwiecień 1960 r.

600-9407/4

AKT POŚWIĘCENIA JEZUSOWI CHRYSZTUSOWI KRÓLOWI RODZAJU LUDZKIEGO

(A. A. S. vol. L. I., 1959 r., str. 595)

O Jezu najśłodszy, Odkupicielu rodzaju ludzkiego, wejrzyj na nas, korzących się u stóp ołtarza Twego¹⁾. Twoją jesteśmy własnością i do Ciebie należeć chcemy; oto dzisiaj każdy z nas oddaje się dobrowolnie Najświętszemu Sercu Twemu, aby jeszcze ściślej zjednoczyć się z Tobą. Wielu nie zna Ciebie wcale; wielu odwróciło się od Ciebie, wzgardziwszy przykazaniami Twymi. Zlituj się nad jednymi i drugimi, o Jezu najłaskawszy i pociągnij wszystkich do świętego Serca Twego. Królem bądź nam, o Panie, nie tylko wiernym, którzy nigdy nie odstąpili od Ciebie, ale i synom marnotrawnym, którzy Cię opuścili. Spraw, aby do domu rodzicielskiego wrócili co prędzej i nie zgnęli z nędzy i głodu. Króluj tym, których albo błędne mniemania uwiodły, albo niezgoda oddziela, przywiedź ich do przystani prawdy i jedności wiary, aby rychło nastąpiła jedna owczarnia i jeden pasterz. Użyj wszystkim narodom spokoju i ładu; spraw, aby ze wszystkich ziem od końca jeden brzmiał głos: Chwała bądź Bożemu Sercu, przez które nam stało się zbawienie: Jemu cześć i chwała na wieki. Amen.

Dnia 18 lipca 1959 roku.

Ojciec Święty Jan XXIII zniósł modlitwę, umieszczoną w „Enchiridion Indulgentiarum” z roku 1952 w n. 271 i łaskawie udzielił następujących odpustów: 1) częściowego pięciu lat, który zyskać mogą wierni, gdy ze skruszonym sercem ten

¹⁾ Poza kościołem lub kaplicą zamiast: ołtarza, należy mówić: u stóp Twoich.

akt ofiarowania pobożnie odmówią, 2) zupełnego raz na miesiąc, po dopełnieniu spowiedzi, przyjęciu Komunii świętej i nawiedzeniu jakiego kościoła, lub kaplicy publicznej, jeżeli przez cały miesiąc codziennie pobożnie ten akt odmówią. — 3) wiernym zaś, którzy w uroczystość Chrystusa Króla w jakimś kościele, albo kaplicy, nawet półpublicznej (dla mających prawo z niej korzystania) wezmą udział w odmawianiu aktu poświęcenia rodzaju ludzkiego Najświętszemu Sercu Jezusowemu, według formuły wyżej podanej, wraz z litanią do Serca Jezusowego, odmawianą przed Najśw. Sakramentem publicznie wystawionym, odpustu cząstkowego siedmiu lat oraz zupełnego, jeżeli nadto wierni ci przystąpili do spowiedzi świętej i przyjęli Komunię świętą. Bez względu na wszelkie przeciwne zarządzenia.

(—) M. Kard. Canali Wielki Penitencjarz

(—) J. Rossi Sekretarz

Dnia 16. VII. 1959 r. został ogłoszony przez Stolicę Apostolską Akt poświęcenia Jezusowi Chrystusowi Królowi rodzaju ludzkiego, mający zastąpić dotychczasowy Akt poświęcenia Najśw. Sercu J. Odtąd należy posługiwać się wyłącznie nowym tekstem. Można go przepisać na maszynie i wkleić do Porządku nabożeństw dodatkowych, albo w dotychczasowym tekście wprowadzić odpowiednie poprawki.

DEKRET ŚWIĘTEJ PENITENCJARII W SPRAWIE UBOGACENIA ODPUSTAMI POBOŻNEJ PRAKTYKI, ZWANEJ GODZINĄ ŚWIĘTĄ, PRYWATNIE ODPRAWIANĄ

A. A. S. vol. L. I., 1959 r., str. 655)

Wiernym, którzy w jakimkolwiek kościele lub w kaplicy publicznej, czy też półpublicznej (prawnie z niej korzystającym) dla rozważenia i uczczenia męki i śmierci Pana Jezusa Chrystusa i Jego gorącej miłości, jaką się kierując ustanowił Najświętszy Sakrament, nabożeństwo, zwane Godziną Świętą, prywatnie przez całą godzinę pobożnie odprawia, nadaje się, oprócz odpustu cząstkowego dziesięciu lat (cfr Euchiridion Indulgentiarum ed. 1953 n. 168) odpust zupełny, pod warunkiem

odprawienia spowiedzi, przyjęcia Komunii świętej i odmówienia modlitw w intencji Ojca świętego. Bez względu na wszelkie przeciwne zarządzenia.

Dan w siedzibie Świętej Penitencjarii dnia 13 sierpnia 1959 roku.

(—) M. Kard. Canali Wielki Penitencjarz

(—) J. Rossi Sekretarz

INDULT W SPRAWIE KOMUNII ŚW. POPOŁUDNIOWEJ
SUPREMA SACRA CONGREGATIO
SANCTI OFFICII
Num. Prot. 404/46-232

Ex Aedibus S. Officii, die 2 Decemb. 1959.

Em. me ac Rev. me Domine,

Litteris die 30 octobris d. a. datis, Eminentia Tua Rev. ma postulavit ut S. Communio horis postmeridianis, etiam absque Missa vel extra Missam vespertinam, servatis omnibus de jure servandis, administrari possit fidelibus praesertim infirmis.

Ad rem Tecum communico S. Officium, attentis particularibus casus circumstantiis, petitam gratiam concessisse, iuxta preces.

Hanc occasionem nactus Manus Tuas humiliter deosculor ac peculiare sensus venerationis Tibi pando neque profiteor.

Eminentiae Tuae Rev. mae
adictissimus

(—) A. Card. Ottaviani
Segr.

WYJASNIENIE SEKRETARIATU PRYMASA POLSKI
W SPRAWIE ROZDZIELANIA KOMUNII ŚW.

Komunię św. można — servatis servandis —

a) wszystkim wiernym rozdzielać :

1. w godzinach przedpołudniowych (kan. 867),
2. w czasie Mszy św. popołudniowej lub wieczornej (Konst. Ap. „Christus Dominus”),
3. w czasie jednej godziny po Mszy św. wieczornej (indult);

b) tym wiernym (a szczególnie chorym), którzy z powodów od siebie niezależnych, nie mogą przyjąć Komunii św. w wyżej wymienionych godzinach, można Komunię św. rozdzielać: w godzinach popołudniowych nawet poza Mszą św. (indult z dnia 2 grudnia 1959 — cfr. załącznik).

Warszawa, dnia 13 stycznia 1960 r.

LIST PASTERSKI EPISKOPATU POLSKI NA WIELKI POST — 1960 ROKU

Umiłowane Dzieci Boże!

Na progu Wielkiego Postu, gdy przygotowujemy dusze nasze na uroczystość Zmartwychwstania Pańskiego, stają nam w pamięci słowa Jezusa Chrystusa, który jest Życiem naszym i Wodzem Życia: „Przyszedłem, żeby mieli Życie i obficie mieli!” (J. 10. 10). Ten światowy program Chrystusa jest programem Kościoła św., jest też i naszym dążeniem.

Tak niedawno ślubowaliśmy wszyscy: „Święta Boża Rodzicielko i Matko Dobrej Rady: Przyszekamy Ci z oczyma utkwionymi w Żłóbek Betlejemski, że odtąd wszyscy staniemy na straży budującego się życia.

Dar Życia uważać będziemy za największą Łaskę Ojca wszelkiego Życia i za najcenniejszy skarb Narodu”.

*

Od chwili ślubowań wzmożła się czujność społeczności katolickiej wokół budzącego się życia. W rodzinach i świątyniach naszych katolicy teraz gorliwiej modlą się, wzywając bezustannie pomocy Matki Życia, aby nam nie zabrakło życia. Sumienie wiernych zaczęło się zaostrzać na tak istotne zagadnienia, jakimi są: życie w łasce, życie osobiste i życie Narodu,

oraz troskliwa opieka nad życiem zrodzonym, lub tylko poczętym. Coraz lepiej też rozumiemy, jak straszliwe w skutkach, zarówno fizycznych, dla organizmu ludzkiego, jak i duchowych, dla psychiki, moralności i religijności człowieka, jest gwałtowne niszczenie rozwijającego się życia.

Małżonkowie katoliccy pojęli głębiej swoje powołanie, słysząc słowa ostrzeżenia, a także czytając upomnienia na afiszach w bramach kościelnych. Nieliczne, a tak cenne dla naszego życia katolickiego, czasopisma kościelne, również przypominają nam, niemal w każdym numerze, to palące dla nas zadanie III-go Roku Wielkiej Nowenny, jakim jest **Obrona Życia — duszy i ciała**”.

Równocześnie jednak stwierdzamy, że zwiększyła się liczba głosów za złe pojętą wolnością sumienia, to znaczy — nie liczenie się z grzechem. Jest to właściwie bunt, przeciw prawu Bożemu. Wprawdzie niektórzy pragnęliby złagodzenia w tym punkcie Dekalogu, lecz to się stać nie może. Nie ma na tym świecie takiej mocy, która mogłaby zmienić porządek ustanowiony przez Boga raz na zawsze. Odwieczny ten porządek Bożej Mądrości, człowiek ma wiernie zachować. Pod tym warunkiem gwarantuje Bóg rodzajowi ludzkiemu życie, a narodom, że staną na szczycie swego rozwoju.

Prawo Boże ma tak wielkie znaczenie, że z natury rzeczy jest niezmiennie. Potwierdził to Pan Jezus: „Nie mniemajcie, że przyszedłem rozwiązywać Zakon i Proroków: nie przyszedłem rozwiązywać, ale wypełnić. Zaprawdę powiadam wam: ani jedna jota, ani jedna kreska nie zmieni się w Zakonie”. (Mat. 5. 17—18).

Boskie to prawo wraz z całą Swoją nauką, Pan Jezus przekazał Apostołom i przez nich Kościołowi. Zarazem polecił głosić je całemu światu, wyjaśniać, a w miarę potrzeby i bronić.

Dla ludzi bardziej czułego lub też bojaźliwego charakteru zwolennicy „łagodzenia” Dekalogu mają inne tzw. „ulgi”. Mianowicie, tym ich uspakajają, że w Sakramencie pokuty, „łatwo uzyskać rozgrzeszenie”.

Wszyscy, którzy znamy przyrodzone i odwieczne prawo Boże, którzy posiadamy bodaj odrobinę sumienia i poczucia odpowiedzialności społecznej za obecne i przyszłe pokolenie,

wiemy, jak społecznie szkodliwym i rozkładowym może się stać taki sposób myślenia. W rzeczywistości, idzie przecież nie tylko o nasze pokolenie, o jego wygodniejsze życie, ale idzie o przyszłość fizyczną i duchową naszego Narodu, idzie o jego potęgę, o jego zdolność do ofiar i służby społecznej, nawet kosztem osobistej wygody. Idzie o ratowanie zdrowia fizycznego i moralnego żyjących i przyszłych pokoleń. Idzie o głęboki obyczaj szacunku dla życia, dla każdego życia: nienarodzonych, maluczkich, dojrzałych i starców, którzy już wypełnili swoją powinność społeczną.

*

Najmilsi w Chrystusie! My, Biskupi polscy, pastarze Bożego ludu, przemawiając do Was o tych sprawach, tak aktualnych i zarazem bolesnych, domagamy się od Was trudnych zadań, często nawet heroiczych. Domagamy się od ojców i matek, aby byli naprawdę rodzicami, czyli rodzicielami życia, a nie kimś, kogo nie chcielibyśmy nazwać po imieniu. Cięży na nas obowiązek głoszenia Prawdy i to pełnej Prawdy, chociażby ona miała dla wielu posmak goryczy.

Jesteśmy odpowiedzialni wobec Boga i sumienia społecznego za styl naszego życia katolickiego. Dlatego domagamy się od kapłanów, aby spraw tych nie lekceważyli; ani na ambonie, ani w konfesjonale, ani w czasie misji, ani podczas rekolekcji. Idzie tu naprawdę o nasze doczesne bytowanie i odpowiedzialność przed Bogiem Sędzią, Dawcą i Ojcem Życia.

Mamy wszyscy obowiązek zwracania uwagi na skutki lekkomyślnego korzystania z udogodnień — i to od razu, dziś, w tej chwili. Chorobie należy zaradzić zaraz w początku, jak mawiali już starożytni, bo za późno stosować lekarstwa, gdy organizm, lub pewne jego części znalazły się w stanie rozkładu.

*

W rozważaniach naszych w „Roku Życia” i to uwzględniamy, że problemy ludnościowe wysunęły się w zagadnieniach światowych na jedno z miejsc naczelnych.

Powszechnie też wiadomo, że i u nas naprawdę nie łatwo podążyć z budową mieszkań, szkół itp. za wzrostem ludności, który wprawdzie już opada, ale wciąż jeszcze należy do przodujących w Europie.

Są niewątpliwie i będą jeszcze w najbliższych latach trudności, w związku z przebudową naszego życia gospodarczego. Trudności te wszakże — przy uczciwym i pracowitym zrywie gospodarczo - społecznym, przy cierpliwym szukaniu środków zaradczych, przy zmobilizowaniu wszystkich czynników dobrej woli do odbudowy kraju, przy zwalczaniu zgodnymi siłami nieszczęsnych naszych plag obyczajowych, jakimi są chociażby pijaństwo, marnotrawstwo, brakoróbstwo i wszelkie inne nadużycia — można będzie w najbliższych latach pokonać i dokonać wielkich rzeczy, by wyrównać ogromne straty materialne, zadane nam w obozach wyniszczenia w ciągu okrutnych lat wojny.

Ziemi oraz warsztatów pracy jeszcze dużo mamy. Nasze Ziemie Zachodnie, na przykład, najbardziej zniszczona część Polski, wymagają większej ilości rąk do pracy i wysiłku gospodarczego. Czekają jeszcze tysiące warsztatów i miejsc pracy wszelkiego rodzaju na krocie rąk zdolnych i chętnych do pracy. A tymczasem do zanotowania mamy, jako niepokojące zjawisko, że właśnie tam, ten wysoki przyrost naturalny zaczął ostatnio spadać w przyspieszonym tempie.

Sprawy i trudności ludnościowe są sprawami ludzkimi: głosi to nie tylko chrześcijaństwo, ale i humanizm, na który się tak lubimy powoływać. Delikatne te sprawy należy dlatego rozwiązywać po ludzku i zgodnie z odwiecznym prawem Bożym.

*

Najmilsi w Chrystusie! Jako ludzie wierzący liczymy się ze swoim sumieniem i z przykazaniami Bożymi. Pamiętajmy, że czeka nas odpowiedzialność przed Bogiem już tu na ziemi, a zwłaszcza gdy stanimy przed obliczem Najwyższego Sędziego. Nazywamy te grzechy śmiertelnymi, a to z tej prostej przyczyny, że powodują śmierć wiekiustą dusz naszych.

Do miłosierdzia Bożego możemy tylko wówczas apelować, jeżeli mamy prawdziwy i szczery żal za grzechy i mocne po-

stanowienie poprawy i unikania grzechu w przyszłości. W przeciwnym razie, wszelkie powoływanie się na dobroć i miłosierdzie Pańskie, wszelkie prośby do Matki Miłosierdzia, mogą stać się urągowaniem prawdziwej pobożności, żeby nie powiedzieć — bluźnierstwem lub bluźnierczym wzywaniem świętego Imienia Bożego.

Słyniemy z naszej żywej czci dla Matki Najświętszej. Jeżeli ma być miła Świętej Bożej Rodzicielce, niechaj będzie czystą pod każdym względem. Kiedy bierzemy Jej święte Imię w usta nasze, kiedy jako grzesznicy zbliżamy się do „Ucieczki grzesznych”, płacząc i pokutując za grzechy, niechaj ta pokuta będzie szczera, jak złoto i połączona z najpokorniejszą prośbą: Matko Najśw., pomóż nam żyć bez grzechu śmiertelnego, w stanie łaski, bo tylko takie życie zasługuje na miano życia chrześcijańskiego.

A ta pokuta niechaj połączy się z codzienną modlitwą różańcową i częstym przyjmowaniem sakramentów świętych. Wówczas i tylko w ten sposób w rodzinie stworzymy warunki praktyczne do uniknięcia grzechów śmiertelnych.

Codzienna pamięć na obecność Bożą, codzienna modlitwa, oraz częste i regularne korzystanie z Sakramentów Świętych umożliwią Wam, Małżonkowie chrześcijańscy, ofiarne przezwyciężenie największych nawet trudności, czystą wstrzeźliwość, panowanie nad sobą, cnoty jedynie godne istot rozumnych i Bożych.

Wierzmy w dobrą przyszłość Narodu naszego. Mamy w Bogu nadzieję, że małżeństwa i rodziny, które znalazły się chwilowo w trudnej sytuacji moralnej i materialnej wyjdą z niej obronną ręką. Zwłaszcza wtedy, gdy wszyscy wzmożemy nasz wysiłek w codziennej pracy, gdy będziemy **oszczędzać** chroniąc się nietrzeźwości, gdy będziemy sobie wzajemnie pomagać zwłaszcza licznym rodzinom.

Jesteśmy w okresie Wielkiego Postu. Kościół w tym czasie nawołuje wiernych do pokuty: „Czyńcie pokutę i nawróćcie się, aby zostały zgładzone grzechy wasze” (Dz. Ap. 3, 19).

Introit dzisiejszej Mszy św. jakże zachęcająco przypomina każdemu z nas obietnicę Bożą: „Będzie wołał do mnie i ja go wysłucham: z nim jestem w ucisku... Długością dni napełnię go i okażę mu zbawienie moje” (Ps. 90, 15 — 16).

Okres Postu kieruje wzrok chrześcijan na Drogę Krzyżową. Na tej drodze są ślady Męki Najdroższego Zbawiciela naszego Jezusa Chrystusa. Na tej drodze spotykamy też Matkę Najśw. Bolesną. I my, Jej duchowe dzieci, znajdziemy Najśw. Maryję Pannę, jako Wspomożenie Wiernych, na drodze naszych ofiarnych trudów i cierpień. Dzięki Jej przemożnej opiece i nasze chwilowe zmartwienia w radość się obróca.

Tak głęboko ufamy, Najmilsze Dzieci Boże, że wasza wierność Bogu, Krzyżowi i Ewangelii, Wasza czujność nad zachowaniem życia Łaski Bożej, będzie Światłem, w życiu codziennym i mocą w zwalczaniu siebie i trudności życia.

Całym sercem błogosławimy Wam na te zwycięstwa, które odniesiecie pod sztandarem Chrystusa Wodza Życia naszego.

Uklękajcie, Dzieci Boże, będziemy Wam błogosławili, pasterskim dłońmi naszymi, w Imię Ojca i Syna i Ducha Świętego. Amen.

Dan w Wielkim Poście, 1960.

Podpisali :

Kardynał Prymas
Arcybiskupi i Biskupi Polscy

Zarządzenie :

Powyższy List Episkopatu Polski należy odczytać w Pierwszą Niedzielę Wielkiego Postu na wszystkich Mszach św. w kościołach i kaplicach publicznych, w których odprawiają się nabożeństwa dla ludu.

(—) † Wilhelm P L U T A
ORDYNARIUSZ GORZOWSKI

DEKRET W SPRAWIE OKRESU KOMUNII ŚW. WIELKANOCNEJ

PRYMAS POLSKI

Nr 773/60/P

Warszawa, die 11 Februarii a. 1960.

D E C R E T U M

Annuentes precibus Episcopi in Gorzów, vigore specialissimarum facultatum a Sancta Sede Nobis tributarum, praesentibus litteris attentis expositis, benigne concedimus, ut fideles in territorio Ordinariatus Gorzoviensis praecepto Communionis Paschalis iam a Dominica Septuagesimae satisfacere valeant.

Praesenti Indulto ad triennium valituro.

(L. S.)

(—) † Stefan Card. Wyszyński

KOMISJA MARYJNA EPISKOPATU

Warszawa, 13. I. 1960 r.
w Roku Życia.

ODNOWIENIE JASNOGRÓRSKICH ŚLUBÓW W PARAFIACH

8 maja 1960 r.

Ponowienie Jasnogórskich Ślubów w parafiach na nowo ustawia duszpasterską pracę W. Nowenny. Każda osobista praca wewnętrzna wymaga takiej odnowy (rekolekcje, dni skupienia), tym bardziej jest to konieczne wówczas, gdy idzie o wysiłek zbiorowy — parafii.

Dlatego też dzień odnowienia Ślubów, który w 1960 roku wypada 8 maja, musi być przygotowany i urządzony uroczystie, by stał się przeżyciem, rachunkiem sumienia i zachętą do dalszej pracy. Program odnowienia obejmuje przygotowanie dalsze i bliższe, oraz sam dzień 8 maja.

I. PRZYGOTOWANIE DALSZE.

1. Śluby składają wierni w stanie Łaski Uświęcającej.

„Rok Małżeństwa Katolickiego” wiąże się organicznie z „Rokiem Życia”, owszem góruje nad nim o tyle, iż jest rokiem samego źródła życia, rokiem odnowienia miłości małżeńskiej. Dlatego trzeba zachęcać wiernych, aby do ponowienia Ślubów przystępowali w stanie łaski.

Okoliczności sprzyjają:

- Śluby następują wszak po wielkopostnych rekolekcjach i wielkanocnej Komunii św.;
- pierwszy piątek i sobota miesiąca wypadają bezpośrednio przed Ślubami;
- mamy aż siedem dni maja na przygotowanie;
- przed sakramentem małżeństwa wymagana jest spowiedź, ten obowiązek radzi się w „Roku Małżeństwa” rozciągnąć i na Śluby Jasnogórskie.

2. W niedzielę Przewodnią należy:

1) odczytać apel Ks. Proboszcza do wiernych o gorliwe przygotowanie się do Ślubów przez:

- a) uprzytomnienie sobie, co to są Śluby Jasnogórskie i W. Nowenna;
- b) rachunek sumienia z roku ubiegłego;
- c) postanowienia na rok następny;
- d) spowiedź i Komunię św. w dniach 1 — 8 maja.

2) Wywiesić ozdobny tekst ogłoszenia dotyczący Ślubów 8. V. 1960 r. (W lewym rogu ogłoszenia fotografia Obrazu Matki Bożej Częstochowskiej, reszta tekstu nazwa roku, zapowiedź Ślubowań).

II. PRZYGOTOWANIE BLIŻSZE.

1. Niedziela II po Wielkanocy (1. V.):

- 1) Kazanie o Ślubach i zapowiedź IV Roku Wielkiej Nowenny. (zob. Biblioteka Kaznodziejska).
- 2) Ogłoszenie nabożeństw majowych i gorąca zachęta do uczęszczania na nie w duchu przygotowania do Ślubów. (Czytania majowe o Wielkiej Nowennie i Ślubach).

2. 7 dni nabożeństw majowych przygotowujących bezpośrednio do Ślubów.

- 1) Przez czytanie majowe poddajemy się pod bezpośrednie kierownictwo Episkopatu Polskiego w sprawach Wielkiej Nowenny i Ślubów, które on prowadzi.
- 2) Pierwszy tydzień nabożeństw majowych — to 7 dni modlitwy za Śluby i wierność ludu. Należy zapowiedzieć wiernym, iż majowe nabożeństwa ofiarujemy w intencji Narodu — o wierność Ślubom oraz zachęcić do modlitwy za tych, którym obca jest idea Ślubów. Tę intencję radzi się powtarzać każdego dnia pierwszego tygodnia.
- 3) Spowiedź i Komunia św. przez siedem dni majowych nabożeństw. Komunię św. przed Ślubami, lub w dniu Ślubów kończymy Rok Eucharystii.

3. Dekoracje :

- 1) Ozdobić kościół wewnątrz i zewnątrz (flagi o barwach maryjnych);
- 2) Odnowić i uprzątnąć kaplice i krzyże przydrożne i ich otoczenie (wykorzystać pomoc dzieci);
- 3) Przygotować oprawę muzyczną uroczystości (śpiewy, orkiestra, hejnał itp.);

III. 8 MAJA — ŚLUBY JASNOGÓRSKIE

Aby spotęgować przeżycie całej parafii, należy urządzić ponowienie Ślubów dla dorosłych na jednym najbardziej uczęszczanym nabożeństwie i to jak najbardziej okazale. (Na wsiach — Suma). W Roku Małżeństwa centralną grupą ślubujących są małżonkowie (pary małżonków).

1. Nabożeństwo centralne (konieczne i obowiązkowe).

- 1) Obraz Matki Bożej umieszczamy na ozdobnym tronie, (koło wielkiego ołtarza, po stronie Ewangelii).
- 2) Suma (kazanie w czasie Sumy).
- 3) Bezpośrednio po nabożeństwie, przed aktem Ślubowania:
 - a) **Małżonkowie przebaczą sobie winy i urazy np:** według formuły: „My małżonkowie katoliccy — w obliczu Jezusa obecnego w Najświętszym Sakra-

mencie — przebaczamy sobie — wzajemnie winy i urazy — Obiecujemy odtąd — służyć sobie w cierpliwej miłości. — Dopomóż nam w tym — Jezusie, — Maryjo — Józefie Święty”.

- b) **Wysłuchają roty przysięgi ślubnej z Rytuału.** Tekst odczytuje wolno, z przerwami kapłan według wersji dla mężczyzny. Bliżej ołtarza stoją małżonkowie parami.

4. Akt ponowienia Ślubów:

- a) Śpiew Apelu Jasnogórskiego (stajemy na Apel przed Królową Polski, aby ponowić Śluby: jesteśmy, pamiętamy, czuwamy).
- b) Akcent akustyczny: hejnał, orkiestra, organy (podobnie jak przy odsłonięciu Obrazu na Jasnej Górze).
- c) Śluby — Tekst z 26 sierpnia 1956 r. odczytany w całości lub co najmniej według rot y podanej poniżej.
- d) Akcent akustyczny na zakończenie ŚLUBÓW, — jak poprzednio).
- e) My chcemy Boga — śpiew.

2. Dla dzieci i młodzieży:

Młodzież i dzieci należy zebrać na ich Mszę św. i zachęcić do modlitwy za rodziców.

Po Mszy św. odmówić w intencji rodziców Litanię Loretańską i modlitwę za Rodziców:

„O Boże, dałeś mi rodziców i włożyłeś na nich ciężki obowiązek, ażeby mnie wychowali. Błagam Cię, udziel mi łaski, aby to trudne zadanie dobrze wypełnić mogli. Daj im długie życie i czerstwe zdrowie, i zapłać im stokrotnie już tu na ziemi i kiedyś w niebie za wszystkie prace i trudy, za poświęcenie i ofiary, które dla mego wychowania podjęli. Mnie zaś udziel łaski, abym dobrze korzystał z ich przestróg i upomnień, abym ani teraz, ani w przyszłości nie martwił ich złym postępowaniem. Spraw, aby za przykładem Dzieciątka Jezus, był im zawsze posłuszny, czcił ich i miłował, a przez to wdzięczność zawsze im okazał. Amen.

U w a g a : Gdy zachodzą specjalne okoliczności (np. zbyt ciasny kościół itp.) możnaby urządzić mniej uroczyste dodatkowe ponowienie Ślubów na innej Mszy św.

np. wieczornej. Czuwamy nad tym, by nie rozbić centralnej uroczystości.

3. Nabożeństwo wieczorne — Droga polskich Katolickich małżonków”,

łącznie z dotychczasową procesją pozostawia się do uznania XX Proboszczów.

- 1) W wypadku procesji z Obrazem Matki Bożej: Obraz niosą małżonkowie (mężczyźni i kobiety kolejno). Ksiądz Proboszcz zaprasza niosących, którzy przygotują się przez spowiedź i Komunię św.
- 2) Przy kilku zmianach niosących chwila postoju — modlitwa. Ksiądz Proboszcz odczytuje intencję modlitwy za małżonków. Wszyscy klękają, odmawiają Zdrowaś Maryjo i Królowo Polski — módl się za nami. Procesja rusza ze śpiewem.
- 3) Intencje modlitw :
 - a) O czystość, ofiarną miłość młodzieży, aby zdolna była zakładać święte związki małżeńskie.
 - b) Za narzeczonych, aby przywrócić czystość narzeczeństwu.
 - c) O czyste małżeństwa.
 - d) Za małżeństwa wierne, aby były wzorem dla małżeństw rozbitych.
 - e) O połączenie małżeństw rozbitych; aby każdy odnalazł straconego męża, lub żonę, przewyciężając to, co ich dzieli.
 - f) Za małżeństwa zachwiane.
 - g) O odnowienie miłości małżeńskiej, przez powrót do łaski sakramentu małżeństwa.

4) Nabożeństwo majowe przed, lub po procesji.

4. W dniu 8. V. 1960 r. wywiesić afisz „Roku Małżeństwa”.

5. Najkrótszy tekst ślubowania:

„Wielka Boga — Człowieka Matko.
Bogarodzico Dziewico, Bogiem sławiona Maryjo.
Królowo świata i Polski Królowo.

Gdy upływają trzy wieki od radosnego dnia, w którym zostałaś Królową Polski, oto my, i Twoje Dzieci, krew z krwi Przodków naszych, stajemy znów przed Tobą, pełni tych samych uczuć miłości, wierności i nadziei, jakie ożywiały ongiś Ojców naszych.

Przynosimy do stóp Twoich niepokalanych całe wieki naszej wierności Bogu i Kościołowi Chrystusowemu — wieki wierności szczytnemu posłannictwu, omytego w wodach Chrztu św.

Składamy u stóp Twoich siebie samych i wszystko co mamy: rodziny nasze, świątynie i domostwa, wszystkie wysiłki myśli naszej, drgnienia serc i porowy woli.

Stajemy przed Tobą pełni skruchy, w poczuciu winy, że dotąd nie wykonaliśmy Ślubów i przyrzeczeń Ojców naszych.

Królowo Polski. Odnawiamy dziś Śluby Przodków naszych i Ciebie za Patronkę naszą i za Królową Narodu Polskiego uznajemy.

Zarówno siebie samych, jak i wszystkie ziemie polskie i wszystek Lud polecamy Twojej szczególnej opiece i obronie.

Wzywamy pokornie Twojej pomocy i miłosierdzia w walce o dochowanie wierności Bogu, Krzyżowi i Ewangeli, Kościołowi świętemu i jego Pasterzom.

Lud mówi: Królowo Polski, przyrzekamy.

Matko Łaski Bożej.

Przyrzekamy Ci strzec w każdej duszy polskiej daru łaski, jako źródła Bożego Życia.

Pragniemy, aby każdy z nas żył w łasce uświęcającej i był świątynią Boga,

aby cały Lud żył bez grzechu ciężkiego,

aby stał się Domem Bożym i Bramą Niebios, dla poko-

leń wędrujących poprzez polską ziemię — pod przewodem Kościoła Katolickiego do Ojczyzny wiecznej.

Lud mówi: Królowo Polski, przyrzekamy.

Święta Boża Rodzicielko i Matko Dobrej Rady.
Przyrzekamy Ci z oczyma utkwionymi w Żłóbek Betlejemski, że odtąd wszyscy staniemy na straży budzącego się życia.

Dar życia uważać będziemy za największą Łaskę Ojca wszelkiego Życia i za najcenniejszy skarb Narodu.

Lud mówi: Królowo Polski, przyrzekamy.

Matko Chrystusowa i Domie Złoty.
Przyrzekamy Ci stać na straży nierozzerwalności małżeństwa bronić godności kobiety, czuwać na progu ogniska domowego, aby przy nim życie Polaków było bezpieczne.

Przyrzekamy Ci umacniać w rodzinach Królowanie Syna Twego Jezusa Chrystusa, bronić czci Imienia Bożego, wszczepiać w umysły i serca dzieci ducha Ewangelii i miłości ku Tobie, strzec prawa Bożego, obyczajów chrześcijańskich.

Przyrzekamy Ci wychować młode pokolenie w wierności Chrystusowi, bronić je przed zepsuciem i otoczyć czujną opieką rodzicielską.

Lud mówi: Królowo Polski, przyrzekamy.

Zwierciadło Sprawiedliwości.
Przyrzekamy usilnie pracować nad tym, aby w Ojczyźnie naszej wszystkie dzieci Narodu żyły w miłości i sprawiedliwości, w zgodzie i pokoju, aby wśród nas nie było nienawiści, przemocy i wyzysku.

Lud mówi: Królowo Polski, przyrzekamy.

Zwycięska Pani Jasnogórska.
Przyrzekamy wypowiedzieć walkę lenistwu i lekkomyślności, marnotrawstwu, pijaństwu i rozwiązłości. Przyrze-

kamy zdobywać cnoty: wierności, sumienności, pracowitości i oszczędności, wyrzeczenia się siebie i wzajemnego poszanowania, miłości i sprawiedliwości społecznej.

Lud mówi: Królowo Polski, przyrzekamy.

Królowo Polski.

Ponawiamy Śluby Ojców naszych i przyrzekamy, że z wszelką usilnością umacniać i szerzyć będziemy w sercach naszych i w polskiej ziemi cześć Twoją i nabożeństwo do Ciebie, Bogarodzico Dziewico, wsławiona w tylu świątyniach naszych, a szczególnie w Twej Jasnogórskiej Stolicy.

Lud mówi: Królowo Polski, przyrzekamy.

W wykonaniu tych przyrzeczeń widzimy nowe Wotum Narodu, miłsze Ci od granitów i brązów. Niech nas zobowiązują do godnego przygotowania serc naszych na Tysiąclecie Chrześcijaństwa Polski.

W Twoje dłonie składamy naszą przyszłość i przeszłość, całe nasze życie. Kościół Syna Twego i wszystko co miłujemy w Bogu.

Prowadź nas do Bram Ojczyzny Niebieskiej.
A na progu nowego życia Sama okaż nam Jezusa, błogosławiony Owoc żywota Twojego. Amen.

IV. Program należy dosłać do 1. IV. 1960 r. kościołom parafialnym i rektorackim, w których odbędzie się 8. V. 1960 r. odnowienie Ślubów.

(—) † **Bolesław Kominek**
Biskup Wrocławski
Przewodniczący Komisji
Duszp. Episkopatu

(—) † **Stefan Kard. Wyszyński**
Prymas Polski
Przewodniczący Komisji
Maryjnej Episkopatu

TEMATY
KAZAŃ DLA DOROSŁYCH
W IV ROKU WIELKIEJ NOWENNY
MAŁŻEŃSTWO — WIELKI SAKRAMENT

Hasło:

„Królowo Polski, przyrzekamy Ci strzec
trwałości i świętości małżeństwa”.

1. V. 1960 — **Niedziela II po Wielkanocy**
Przygotowanie wiernych do odnowienia Ślubów Jasnogórskich
8. V. 1960 — **Niedziela III po Wielkanocy**
Odnowienie Ślubów Jasnogórskich

A. MAŁŻEŃSTWO W PLANIE BOŻYM

15. V. 1960 — **Niedziela IV po Wielkanocy**

MAŁŻEŃSTWO INSTYTUCJĄ ŻYCIA

I Zmartwychwstały dawcą życia — Jak 1,
17 — 18

II 1) Tajemnica życia

- a) Życie wegetatywne
- b) Życie sensoryczne
- c) Życie ludzkie

2) Przekazywanie życia

- a) Prawa przyrody
- b) Wskazania instynktu
- c) Droga rozumu

3) Ramy przekazywania życia ludzkiego

- a) Związek dwojga ludzi
- b) Świadome narzędzie w ręku Boga
- c) Wolne narzędzie w ręku Boga

III Wizja Ezechiela — Ez 37, 1 — 14

22. V. 1960 — **Niedziela V po Wielkanocy**

BÓG TWÓRCĄ MAŁŻEŃSTWA

I Aspekt teologiczny sięga do ostatecznej przyczyny — J 16, 30; 16, 25

II 1) Rozum odkrywa myśl Bożą w naturze

- a) Prawidłowe odczytanie (bez wpływu czynników emocjonalnych, spokojne, obiektywne)
- b) Uwzględnienie partnera
- c) Perspektywa posiadania dziecka

2) Objawienie naświetla plan Boży

- a) Pierwotne zarządzenie Boga — Rdz 1, 27
- b) Monogamiczny charakter małżeństwa — Rdz 2, 24
- c) Nakaz rajski — Rdz 1, 28

3) Historia poucza, jak powinno wyglądać życie małżeńskie

- a) Odstępstwo od prawa Bożego wy-daje człowieka na łup zachcianek ludzkich
- b) Odstępstwo od monogamii sprowa-dza nierówność wśród ludzi
- c) Odstępstwo od nierozzerwalności otwiera pole egoizmowi

III Poprawny obraz małżeństwa zgodny z wo-lą Boga

26. V. 1960 — **Uroczystość Wniebowstąpienia Pańskiego**

PRZEZ GORLIWE WYPEŁNIANIE OBO-WIAZKÓW MAŁŻEŃSKICH DO NAGRODY NIEBIESKIEJ

I Obraz kontrastów w człowieku — (Mr 16, 20).

II 1) Zasadnicza orientacja życia ludzkiego

- a) Ku przyszłości — czas ucieka
- b) Ku wieczności — czeka nas po śmierci

- c) Ku jakiej wieczności, to zależy od życia
- 2) Większa część ludzkości znajduje swoją drogę życia w małżeństwie
 - a) Nurt przeważający — olbrzymia ilość małżeństw
 - b) Potok dobry — dobre małżeństwo
 - c) Prąd uświęcający — zasługa
- 3) Wykonanie zadań małżeńskich w życiu
 - a) Małżonkowie dźwignią rodziny
 - b) Małżonkowie ogniwem łańcuchu ludzkości
 - c) Małżonkowie wzajemną podporą — 1 Kor 7, 3 — 6

III Obowiązki dobrze wykonane wobec ludzkości, rodziny, wobec siebie podstawą ostatecznego rozliczenia i nagrody niebieskiej — 1 Tym 2, 13 — 15

29. V. 1960 — **Niedziela VI po Wielkanocy**

ISTOTA I DONIOSŁOŚĆ MAŁŻEŃSTWA

I Wniebowstąpienie Pańskie uczy nas spojrzenia z góry również na małżeństwo

II 1) Związek — specjalna łączność

- a) Rozmaitość związków, stowarzyszeń, klubów
- b) Podstawą: miłość
- c) Zaangażowanie całej osobowości
- 2) Związek dwojga osób — przymiot jedności małżeństwa
 - a) Autentyczna miłość koncentruje się na jednej osobie — Nr 6, 18
 - b) Równość małżonków buduje na jedności
 - c) Dobro dzieci wyklucza wilość małżonków
- 3) Związek trwały — cecha nierozzerwalności małżeństwa:

- a) Dogłębna miłość nie zna granic czasu — stąd nierozzerwalność
- b) Konieczna stabilizacja w świecie zmiennym — Ef 5, 33
- c) Ewentualne niedogodności są nieodłącznym balastem życia ziemskiego

III Rys bohaterski konieczny jest do dobrego życia na każdym odcinku — Łk 1, 6

5. VI. 1960 — 1 Święto Zesłania Ducha Świętego

UŚWIĘCICIEL MAŁŻONKÓW

I Uświęcenie ludzi — uświęceniem małżeństwa — J 14, 23

II 1) Lekarstwo na słabości

- a) Namiętność
- b) Egoizm
- c) Lenistwo (Druga modlitwa po „Pater noster” ze Mszy św. pro sponis)

2) Moc w trudnościach:

- a) Przeszkody
- b) Uciążliwości
- c) Praca (Druga modlitwa po „Pater noster” — jw)

3) Siła nadprzyrodzona w zdobyciu zasługi

- a). Łaska uświęcająca
- b) Łaska uczynkowa
- c) Łaska sakramentalna (Pierwsza modlitwa po „Pater noster” — jw)
- d) Intronizacja Serca Jezusa

III Pozwolić działać Duchowi Świętemu — 1 Kor 12, 8 — 10

6. VI. 1960 — 2 Święto Zesłania Ducha Świętego

WZAJEMNE UŚWIĘCENIE MAŁŻONKÓW

I Kochaj bliźniego jak siebie samego: tym bardziej w małżeństwie — J 3, 16 — 17

II 1) Osobista świętość

- a) Człowiek przed Bogiem osobiście odpowiedzialny
- b) Obowiązek osobisty doskonalenia się
- c) Stały postęp: — być doskonałym jak Ojciec

2) Siła przykładu — Ef — 4, 1 — 2

- a) Budzi z uśpienia i samozadowolenia
- b) Pociąga do naśladowania
- c) Pomaga w wysiłkach — 1 P 3, 1-2; 3, 7

3) Aktywna pomoc — Gal 6, 2

- a) Życzliwe słowo
- b) Przychylny gest
- c) Przyjazna atmosfera

III Dwie świece — jeden płomień na cześć Boga

12. VI. 1960 — Uroczystość Trójcy Przenajświętszej

BÓG MAŁŻEŃSTWU WYTYCZA SVOJE CELE

I Częste pytania ludzi o cele: po co?

II 1) Bóg myśli o społeczności zbawionych

- a) Zamiary swoje Bóg przekazuje małżonkom
- b) Sobie zastrzega bezpośredni udział w kształtowaniu nowego człowieka (stworzenie duszy)
- c) Dziecko ma być dziedzicem nieba

2) Bóg myśli o społeczności ziemskiej

- a) Rodzina najmniejszą komórką społeczności
- b) Wkład pracy dla społeczeństwa
- c) Korzystanie od innych i dawanie siebie

- 3) Bóg myśli o życiu każdego człowieka
 - a) Naturalne łożysko dla instynktu życia (uśmierzanie namiętności) — 1 Kor 7, 2
 - b) Szkoła charakterów
 - c) Dźwignia doskonałości

III Nie łamać ustanowionego przez Boga porządku — Rzym 11, 33 — 36

16. VI. 1960 — Boże Ciało

RODZICE KRZEWICIELAMI PRAKTYKI CZĘSTEJ KOMUNII ŚW. W RODZINIE

I Pokarm widzialny i niewidzialny

- II 1) Naturalne węzły rodziny
 - a) Normalne środowisko dziecka — rodzina
 - b) Troska o pożywienie
 - c) Zapewnienie rozwoju fizycznego
- 2) Moralne więzy rodziny
 - a) Zasady moralne postępowania
 - b) Zaszczepienie zasad moralnych dziecku
 - c) Pielęgnowanie sumienia katolickiego
- 3) Eucharystyczne związki rodziny
 - a) Nadprzyrodzony pokarm — J 6, 56 — 57
 - b) Eucharystia dźwignią rozwoju życia nadprzyrodzonego
 - c) Zawiązka i ośrodek jedności rodzinnej

III Wspólny stół dla łamania chleba powszedniego i spożywanie Chleba Eucharystycznego — 1 Kor 11, 28

19. VI. 1960 — Niedziela II po Zesłaniu Ducha Św.

DZIECKO GŁÓWNYM CELEM I DOBREM MAŁŻEŃSTWA

I Święta Rodzina (Ostatnia modlitwa ze Mszy św. pro sponis, po ostatnim błogosławieństwie)

- II 1) Dziecko celem małżeństwa — poczęcie
- a) Obiektywna celowość życia małżeńskiego
 - b) Odzwierciedla myśl Bożą
 - c) Winna być chętnie przez małżonków przyjęta
- 2) Dziecko dobrem małżeństwa — zrodzenie
- a) Owoc miłości
 - b) Przedmiot zainteresowania
 - c) Ogniwo łączności — Łk 14, 16
- 3) Dziecko nagrodą małżeństwa — wychowanie
- a) Jest przedmiotem codziennej troski
 - b) Jest przedmiotem szczególnej troski w czasie wakacji
 - c) Daje rękojmię pomocy w przyszłości

III Potęga dziecka nad rodzicami

24. II. 1960 — Uroczystość Najświętszego Serca Jezusa

WYNAGRODZENIE SERCU JEZUSA ZA GRZECHY W MAŁŻEŃSTWIE

I Serce Jezusa — źródło życia i świętości — J 19, 34

- II 1) Obraz odchyień w małżeństwie — Zach 12, 10
- a) Życiowe okazje pokus
 - b) Grzeszne praktyki

- 2) Uporządkowanie własnego życia małżeńskiego
 - a) Czysta nauka katolicka o małżeństwie
 - b) Przekonanie osobiste o prawdzie nauki katolickiej
 - c) Uporządkowana praktyka własnego życia małżeńskiego
- 3) Nadprzyrodzona rekompensata występków
 - a) Możliwość wyrównywania długów cudzych na płaszczyźnie nadprzyrodzonej
 - b) Ofiara modlitwy za innych małżonków

Duch umartwienia w znoszeniu trudności małżeństwa

III Jezus oddaje Serce za serce

26. VI. 1960 — Niedziela III po Zesłaniu Ducha Św.

KWIAT MAŁŻEŃSTWA — DZIECKO

I Starotestamentowa tęsknota za Mesjaszem

- II 1) Dzieci — normalny owoc małżeństwa
 - a) Małżonkowie na usługach Stwórcy
 - b) Powody ograniczenia liczby dzieci
 - c) Kultura planowania rodziny: jedyna droga wstrzeźliwości całkowitej lub okresowej — 1 Kor 7, 5
- 2) Brak dzieci — skutek występków
 - a) Grzechy przedmałżeńskie
 - b) Niedozwolone praktyki małżeńskie — Hebr 13, 4
 - c) Przerywanie ciąży
- 3) Nie ma dzieci — los niezawiniony
 - a) Przyczyny możliwe do usunięcia
 - b) Posunięty wiek
 - c) Troska o sieroty, opuszczonych, kaleki — 2 Tym 2, 3 — 4

III Nowotestamentarna tęsknota za świętym
dziedzicem nieba, może kiedyś kanonizo-
wanym

3. VII. 1960 — Niedziela IV po Zesłaniu Ducha Św.

WZAJEMNA POMOC MAŁŻONKÓW

I Społeczne pielgrzymowanie do niebios

II 1) W sferze życia doczesnego — Ef 5,
28 — 29

a) Praca

b) Wzajemna zapobiegliwość

c) Oszczędność

2) W dziedzinie życia moralnego

a) Zachęta przykładu

b) Oparcie w przeciwnościach

c) Pociecha w klęskach

3) W obrębie życia nadprzyrodzonego —
Mt 5, 23 — 24

a) Pamięć o Bogu

b) Wspólna modlitwa

c) Razem u stołu Pańskiego

III Punktem docelowym — Niebieskie Jeru-
zalem — Obj. 21, 2 — 4

10. VII. 1960 — Niedziela V po Zesłaniu Ducha Św.

MAŁŻEŃSTWO A BEŻŻENNOŚĆ

I Bóg każdemu wyznacza drogę życia —
Mr 8, 2; 8, 7 — 8

II 1) W małżeństwie bez życia małżeń-
skiego

a) Choroba współmałżonka

b) Jak brat i siostra

c) Wieczór życia w małżeństwie

2) Po małżeństwie — stan wdowieństwa

a) Nieszczęście śmierci — 1 Kor 7,
7 — 8

b) Wdowieństwo nieuniknione, bo
wspólna śmierć rzadkością

- c) Dalsze małżeństwo
- 3) Bez małżeństwa — bezżenność
 - a) Bezżenność wypadkowa
 - b) Dobrowolna bezżenność — 1 Kor 7, 32 — 34
 - c) Cena dziewictwa

III Niebieska chwała dziewictwa — Obj 14, 4

17. VII. 1960 — **Niedziela II po Zesłaniu Ducha Św.**

POWOŁANIE KAPŁAŃSKIE I ZAKONNE NA TŁE MIŁŻEŃSTWA CHRZEŚCIJAŃ- STWA

I Droga doskonałości — 1 Kor 7, 38 — 40

- II 1) Małżeństwo kolebką powołania kapłańskiego i zakonnego
 - a) Powołanie rodzi się na łonie rodziny
 - b) Zakon rekrutuje swych członków z rodziny
 - c) Ofiara rodziców oddających dziecko zakonowi
- 2) Zakon wychowawcą rodziny
 - a) Zakony kształcą rodziny przez prowadzenie szkół, zakładów, uczelni, z których wychodzą przyszli małżonkowie
 - b) Zakony dają przykład życia wspólnego
 - c) Zakony stanowią ośrodek modlitwy w społeczności katolickiej
- 3) Jedna, wielka, wspólna rodzina
 - a) Naturalna w małżeństwie
 - b) Nadprzyrodzona w zakonie
 - c) Wszechstronna w rodzinie, która daje zakonowi swego syna lub córkę

III Społeczeństwo potrzebuje ofiary

B. MAŁŻEŃSTWO W PLANIE ODKUPIENIA

24. VII. 1960 — Niedziela VII po Zesłaniu Ducha Św.

MAŁŻEŃSTWO SAKRAMENTEM

I Wylew dobroci ponad naturę — Rzym 6, 19

II 1) Kontrakt małżeński naturalny

- a) Duchowy konsens
- b) Na zewnątrz wyrażony
- c) Wzajemnie oddany i przyjęty

2) Wystrój nadprzyrodzony sakramentalności

- a) Ubogacenie wartościami nadprzyrodzonymi — Ef 5, 33
- b) Nerozerwalne powiązanie małżeństwa z sakramentalnością
- c) Źródło łask aktualnych

3) Szafarstwo sakramentu małżeństwa

- a) Nupturienci zawierają kontrakt i spełniają Sakrament
- b) Kapłan strażnikiem ze strony Kościoła
- c) Stan łaski uświęcającej u nupturientów

III Życie Trójcy Świętej spływa na źródło życia przyrodzonego i rodzi owoce dobre — Mt 7, 18

31. VII. 1960 — Niedziela VIII po Zesłaniu Ducha Św.

WYMOWA OBRZĘDÓW SAKRAMENTU MAŁŻEŃSTWA

I Cały świat jest uświęcony przez Boga — Rzym 8, 13

II 1) Gest wyciągniętych rąk kapłańskich

- a) Ryt wybitnie kapłański
- b) Sprowadzanie mocy Ducha Świętego
- c) Funkcje kapłańskie małżonków w kształtowaniu rodziny

- 2) Poświęcenie obrączek
 - a) Koło (obraczka) symbolem doskonałości
 - b) Zamiana obrączek symbolem połączonych ogniw
 - c) Widomy znak jako ustawiczne memento
- 3) Wiązanie rąk stulą
 - a) Stulą szatą kościelną
 - b) Wiązanie prawic
 - c) Uroczysta przysięga

III Pamiętaj na Boga, pamiętaj na Kościół —
Łk 16, 8

7. VIII. 1960 — **Niedziela IX. po Zesłaniu Ducha Św.**

**DOBRODZIEJSTWA NIEROZERWALNOŚCI
MAŁŻEŃSTWA**

I Człowiek z natury dąży do stabilizacji —
1 Kor 10, 8

II 1) Probierz charakterów

- a) Szczerść miłości, na której zbudowane jest małżeństwo — 1 Kor 7, 10 — 11
- b) Miłość nieścieśniona czasem
- c) Trudności kamieniem probierczym doskonałego małżeństwa

2) Ochrona niewiasty

- a) Natura kobieca domaga się ostoji — 1 P 3, 7
- b) Prędzej ulega wyczerpaniu
- c) Nerozerwalność postulatem równości

3) Ratunek dla dzieci

- a) Rodzina to naturalne środowisko wychowawcze dzieci
- b) Kształtowanie człowieka trwa około 20 lat — Ef 6, 4
- c) Również dorosłe dzieci chcą mieć dom rodzinny, otoczony szacunkiem

III Co piękne i wzniosłe winno być trwałe —

14. VIII. 1960 — **Niedziela X po Zesłaniu Ducha Św.**

SZKODLIWOŚĆ ROZWODÓW

I Negatywna strona rozerwalności

II 1) Rozprzeżenie obyczajów małżeńskich

a) Główna przyczyna rozwodów motywy egoistyczne — Mr 10, 11

b) Dobro płynące z nierozewalności większe niż dogodności płynące z rozwodów — a zło — odwrotnie

c) Rozwód otwarciem bariery wstrzymującej zalew wielu nieszczęść

2) Klęska dla potomstwa

a) Kto ma wychować dzieci?

b) Dziecko potrzebuje ciepła rodzicielskiego

c) Dziecko ma prawo do pełni rozwoju duchowego

3) Nieuchronna szkoda dla społeczeństwa

a) Wielka społeczność musi upaść, gdy małe komórki ulegają zagładzie

b) Geniusze wyrastają przeważnie ze zdrowych i trwałych rodzin

III Wieczysta pokusa zła, która nęci

15. VIII. 1960 — **Uroczystość Wniebowzięcia N. M. P.**

RADOŚĆ WNIEBOWZIĘTEJ — NADZIEJA MAŁŻONKÓW

I Syn Boży oddany pod opiekę Rodziny Świętej — Łk 1, 48 — 50

II 1) Radosne chwile życia — tajemnice radosne

a) Radości rodzinne (urodziny)

b) Wzrost duchowy i rozwój całej rodziny

c) Sukcesy członków rodziny

2) Bolesne momenty życia — tajemnice bolesne

- a) Straty w rodzinie
- b) Choroby w rodzinie
- c) Nieszczęścia w rodzinie
- 3) Szczęście niebieskie nadzieją chrześcijan — tajemnice chwalebne
 - a) Chwała Wniebowziętej kresem naszym
 - b) Pomoc Wniebowziętej w naszym życiu
 - c) Nadzieja Wniebowziętej naszą dźwignią

III Troska o duszę i ciało, bo o nie Bóg się troszczy, jak widać w chwale Wniebowziętej

21. VIII. 1960 — **Niedziela XI po Zesłaniu Ducha Św.**

POMOC BOŻA W ZADANIACH MAŁŻONKÓW

I „Wszystko mogę w tym, który mnie umacnia” — Flp 4, 13, 1 Kor 15, 1 — 2

- II 1) Zadania rodzicielskie — w planie Bożym
- a) Urodzić
 - b) Ubrać
 - c) Wyżywić
- 2) Zadania wychowawcze — w nakazie Bożym
- a) Zapewnić odpowiednie wykształcenie
 - b) Urobić charakter
 - c) Wdrożyć w cnoty
- 3) Zadania zbawcze — w wezwaniu Bożym
- a) Uprzystępnąć świat łaski (Chrzest św.)
 - b) Pouczenie o nauce chrześcijańskiej (przygotowanie do komunii św.)
 - c) Rozwój życia łaski (częste korzystanie z Sakramentów św.)

III Ufność w pomoc Bożą — Mr 7, 34

28. VIII. 1960 — **Niedziela XII po Zesłaniu Ducha Św.**
ZADANIA RODZICÓW WOBEC ROZPOCZY-
NAJĄCEGO SIĘ ROKU SZKOLNEGO

I Młodzież przyszłością narodu — Łk 10,
23 — 24

- II 1) Starać się o wykształcenie dzieci
- a) Wystarczające do życia samodzielnego
 - b) Zdolniejszym umożliwić wyższe wykształcenie
 - c) Przyczyniać się aktywnie przez pomoc jakąkolwiek
- 2) Śledzić naukę i postępy dzieci
- a) Pomagać, jeśli możliwe
 - b) Przypilnować
 - c) Informować się
- 3) Zapewnić religijne wykształcenie
- a) Oddać do szkoły z nauką religii
 - b) Dbać o lekcje religii
 - c) Nie wstydzić się imienia Chrystusowego

III „Kto mnie wyzna przed ludźmi”... — Mt
10, 32

4. IX. 1960 — **Niedziela XIII po Zesłaniu Ducha Św.**
ŁASKA UŚWIĘCAJĄCA W ŻYCIU MAŁ-
ŻONKÓW

I Trójca Przenajświętsza źródłem wszelkiego życia

- II 1) Życie nadprzyrodzone — łaska uświęcająca
- a) Niewidzialny lecz bezcenny skarb — 2 P 1, 4
 - b) Smuga życia Bożego wysłana do duszy człowieka
 - c) Przybrane synostwo Boga — Tyt 3, 5 — 7

- 2) Źródła łaski uświęcającej
 - a) Sakrament Chrztu św.
 - b) Sakrament Pokuty
 - c) Akt żalu doskonałego
- 3) Pielęgnowanie życia łaski
 - a) Indywidualna odpowiedzialność za własną łaskę uświęcającą
 - b) Małżeńska odpowiedzialność za łaskę uświęcającą współmałżonka
 - c) Rodzinna odpowiedzialność za łaskę uświęcającą w duszach dzieci

III Droga do Boga — W Trójcy Przenajświętszej do szczęścia wiecznego

11. IX. 1960 — Niedziela XIV po Zesłaniu Ducha Św. MAŁŻEŃSTWO A MISTYCZNE CIAŁO CHRYSTUSA

I Tajemnica Odkupienia Chrystusowego —

- II 1) Małżeństwo dostarcza budulca
 - a) Świat nadprzyrodzony włącza się w świat przyrodzony
 - b) Każdy nowy człowiek częścią większej budowli
 - c) Rodzice narzędziem w ręku Boga
- 2) Jest obrazem przyrodzonym
 - a) Rodzina najmniejszą społecznością
 - b) Rozliczne węzły rodzinne: fizyczne i duchowe
 - c) Obraz i symbol nadprzyrodzonej społeczności mistycznej
- 3) Daje pełnię życia chrześcijańskiego
 - a) Łaska buduje na naturze
 - b) Łaska udoskonala naturę
 - c) Mistyczna spójnia dokonuje się również poprzez węzły małżeńskie i rodzinne

III Nadprzyrodzona rzeczywistość — Ef 5, 22 — 25

18. IX. 1960 — **Niedziela XV po Zesłaniu Ducha Św.**
MAŁŻEŃSTWO A KRÓLESTWO NIEBIE-
SKIE

I Chrystus Pan Siewcą Ziarna, które pada
na rozmaity grunt

II 1) Królestwo niebieskie w duszy — łaska
uświęcająca

a) Królestwo Boże w nas jest — Łk
17, 20

b) Szczęśliwe zapoczątkowanie drogi

c) Zasadnicza odpowiedzialność osobi-
sta

2) Królestwo niebieskie na ziemi — Koś-
ciół

a) Chrześcijanin częścią społeczności
kościelnej

b) Pomoc Kościoła w pielgrzymowa-
niu doczesnym

c) Odpowiedzialność społeczna chrze-
ścijanina

3) Królestwo niebieskie w wieczności —
niebo

a) Doskonała społeczność zbawionych

b) U kresu — 1 Kor 2, 9

c) „Bóg wszystkim we wszystkich” —
1 Kor 15, 28

III Żniwo niebieskie — Gal 6, 7 — 9

25. IX. 1960 — **Niedziela XVI po Zesłaniu Ducha Św.**
SOLIDARNA ODPOWIEDZIALNOŚĆ MAŁ-
ŻONKÓW (ZA SIEBIE, WSPÓŁMAŁŻONKA
I DZIECI)

I Indywidualny i społeczny charakter czło-
wieka

II 1) Mój osobisty cel ostateczny

a) Moje miejsce w świecie

b) Pielgrzymowanie życiowe

c) Szczęście wiekuiste — Łk 14, 10

- 2) Obowiązki wobec współmałżonka
 - a) Wspólnota życia
 - b) Wspólnota losu
 - c) Wspólnota przyszłego szczęścia
- 3) Zadania wobec dzieci
 - a) Wyprowadzenie na świat
 - b) Przeprowadzenie przez świat
 - c) Doprowadzenie do szczęścia w zaświatach

III Prawo przyrody o powiązaniach wzajemnych wszystkich rzeczy realizuje się w społeczności Mistycznego Ciała — 1 Kor 12, 11 — 13

2. X. 1960 — Niedziela XVII po Zesłaniu Ducha Św.

XVI TYDZIEŃ MIŁOSIERDZIA

Temat wyznaczy Duszpasterstwo Dobroczynności

C. KOŚCIÓŁ STROŻEM MAŁŻEŃSTWA

9. X. 1960 — Niedziela XVIII po Zesłaniu Ducha Św.

KOŚCIÓŁ WOBEC MAŁŻEŃSTWA

I Małżeństwo między chrześcijanami jest Sakramentem, a Sakramenty podlegają władzy Kościoła (e 1012)

II 1) Kościół posiada nad sakramentem małżeństwa chrześcijan władzę ustawodawczą

- a) Ustanawia przeszkody tamujące i zrywające
- b) Autentycznie tłumaczy przeszkody i prawa naturalnego i pozytywnego Bożego
- c) Ustala formalności przy zawieraniu małżeństw

2) Kościół posiada nad sakramentem małżeństwa chrześcijan władzę sądowniczą

- a) Rozstrzyga sprawy o ważność czy nieważność zawarcia małżeństwa
- b) Orzeka o separacji małżonków

III Wdzięczność wobec Kościoła za opiekę nad małżeństwem

16. X. 1960 — Niedziela XIX po Zesłaniu Ducha Św.

KANONICZNA FORMA MAŁŻEŃSTWA

I Małżeństwo jest instytucją o doniosłym znaczeniu społecznym, dlatego Kościół ustanowił formę zawarcia małżeństwa

II 1) Kościół zawsze wymagał od wiernych zawierania sakramentu małżeństwa za wiedzą i zgodą władzy duchownej, o czym świadczą:

a) Ojcowie i Pisarze Kościoła (św. Ignacy, Tertulian, Orygenes, św. Ambroży, św. Augustyn)

b) Uchwały soborowe sob. Laterańskiego IV i Trydenckiego

2) Dziś Kodeks Prawa Kanonicznego przepisuje dwie formy zawarcia małżeństwa:

b) Wyjątkową (c. 1098)

a) Zwyczajną (c. 1094)

III Wszyscy katolicy zobowiązani są do zawarcia małżeństwa według formy kanonicznej.

23. X. 1960 — Niedziela XX po Zesłaniu Ducha Św.

SENS PRZESZKÓD MAŁŻEŃSKICH

I Każdemu wolno zawrzeć małżeństwo, jeżeli mu tego prawo nie zabrania (c. 1035)

II 1) Przeszkody do zawarcia małżeństwa pochodzą:

a) Z prawa Bożego (naturalnego lub pozytywnego)

c) Z prawa kanonicznego

c) Z prawa cywilnego (ludzkiego)

- 2) Sens przeszkód z prawa Bożego
 - a) Wykluczają osoby niezdolne do życia małżeńskiego (impotencja)
 - b) Chronią dobro małżeństw ważnie zawartych (węzeł małż.)
 - c) Stoją na straży czystości życia w rodzinie i chronią rodziny przed degeneracją (pokrewieństwo)
- 3) Sens przeszkód z prawa kanonicznego
 - a) Stoją na straży dobra duchowego wiernych: (różność wyznania i religii, wyższe święcenia i śluby)
 - b) Stoją na straży dobra fizycznego (wiek, pokrewieństwo)
 - c) Stoją na straży dobra duchowego (powinowactwo, występki)
- III Zaufać Kościołowi, który posiada doświadczenie

30. X. 1960 — Uroczystość Chrystusa Króla

CHRYSTUS KRÓLEM RODZINY

- I Powszechność władzy królewskiej Chrystusa
- II 1) Chrystus Królem rodziny, gdy zachowane jest prawo Boże
 - a) W współżyciu małżonków
 - b) W jedności i nierozzerwalności małżeństwa
- 2) Chrystus Królem rodziny, gdy w niej ofiarna miłość
 - a) Małżonków między sobą i wobec dzieci
 - b) Dzieci między sobą i wobec rodziców
- 3) Chrystus Królem rodzin, gdy rodzice spełniają obowiązek wychowania
 - a) Religijnego
 - b) Moralnego

III Rodzina w służbie Chrystusa Króla

1. XI. 1960 — **Uroczystość Wszystkich Świętych**

ŚWIĘTYCH OBCOWANIE W RODZINIE

I Świętych obcowanie — to duchowe zjednoczenie wszystkich wiernych na ziemi z świętymi w niebie i duszami cierpiącymi w czyśćcu

II 1) Zjednoczenie między krewnymi żyjącymi na ziemi

a) Przez modlitwę w intencji krewnych

b) Przez dobry przykład dawany rodzinie

2) Zjednoczenie żyjących ze zbawionymi krewnymi

a) Przez naśladowanie dobrego ich przykładu

b) Przez modlitwę

3) Zjednoczenie żyjących z duszami krewnych cierpiącymi w czyśćcu

a) Przez modlitwę za dusze zmarłych krewnych (Msze św., odpusty i inne uczynki pobożne)

b) Przez modlitwę do nich, by nas nawzajem wspierały u Boga swymi modlitwami

III Rodzina — łącznikiem między pokoleniami przeszłymi a przyszłymi

6. XI. 1960 — **Niedziela XXII po Zesłaniu Ducha Św.**

PAŃSTWO WOBEC MAŁŻEŃSTWA

cz. II p. 1 Państwo wydaje ustawy w sprawach małżeńskich:

a) majątkowych,

b) alimentacyjnych oraz nazwiska małżonków i dzieci,

c) w sprawie rejestracji wszystkich małżeństw zawieranych na terenie państwa,

d) w Polsce mają charakter obligatoryjny,

e) narzeczeni przed ślubem powinni załatwić w Urzędzie Stanu Cywilnego formalności przewidziane prawem państwowym.

II „Oddajcie, co jest cesarskiego cesarzowi,
a co jest Bożego Bogu” — Mt 22, 21

D. PRZYGOTOWANIE DO MAŁŻEŃSTWA

13. XI. 1960 — Niedziela XXIII po Zesłaniu Ducha Św.

I Nie wystarcza fizyczna — Flp 3, 17, Mt 9, 22

II Dojrzałość charakteru

1) Poczucie odpowiedzialności

a) Za urodzenie

b) i wychowanie dziecka

2) Świadomość, że małżeństwo

a) jest nie tylko przyjemnością

b) ale przede wszystkim służbą

III Urabianie sumienia przez regularną Spowiedź św.

20. XI. 1960 — Niedziela XXII po Zesłaniu Ducha Św.

WŁAŚCIWY POGLĄD NA ZADANIE MAŁŻONKÓW

I Czym nie jest małżeństwo — Kol 1, 9, Mt 24, 32

II A czym jest małżeństwo?

1) Związek mężczyzny i niewiasty w celu rodzenia dzieci

2) Życie małżeńskie jest dla małżonków drogą do ostatecznego celu

III Bez życia religijnego cele katolickiego małżeństwa są trudne do osiągnięcia

27. XI. 1960 — Niedziela I Adwentu

**FIZYCZNE I MATERIALNE WARUNKI
SZCZĘŚCIA MAŁŻEŃSKIEGO**

I Małżeństwo winno dać szczęście małżonkom i dzieciom — Rzym 13, 13/14, Łk 21, 29

II 1) Wzgląd na fizyczne zdrowie potomstwa

2) Wzgląd na ich materialne warunki

3) Wzgląd na religijne i moralne wartości całej rodziny

III Ważniejsza dusza

4. XII. 1960 — Niedziela II Adwentu

PRZYGOTOWANIE DO ZADAŃ WYCHOWAWCZYCH W MAŁŻEŃSTWIE

I Samemu trzeba się wychować, by innych móc wychować — Rzym 15, 13, Mt 11, 8

II 1) Czy znam zasady wychowania?

2) Czy siebie ciągle wychowuję?

III Konieczna też znajomość prowadzenia domu

8. XII. 1960 — Uroczystość Niepokalanego Poczęcia N. M. P.

ŻYCIE CZYSTE NAJLEPSZYM PRZYGOTOWANIEM DO MAŁŻEŃSTWA

I Matka — Dziewica — Przyp 3, 32, Łk 1, 28

II 1) Przygotowanie do małżeństwa przez czystość

2) Znajomości z myślą o małżeństwie

3) Niebezpieczeństwa z tym związane

4) Lekkomysłność w zawieraniu bliższych znajomości z wykluczeniem małżeństwa

III Wola Boża i ufność w Opatrzność

11. XII. 1960 — Niedziela III Adwentu

WYBÓR MAŁŻONKA

I Wybór zadecyduje o przyszłości — Flp 4, 5, J 1, 23

II 1) Młodzieńcze, wybierz dobrą niewiastę:
cnotliwą,
o dobrym charakterze,
pilną i pracowitą,
tego samego mniej więcej wieku,
równego poziomu i wykształcenia
zdrową psychicznie i fizycznie.

2) Dziewczyno, poszukaj dobrego męża:
tego samego wieku, stanu
i praktykującego katolika,
rozumnego i dzielnego w zawodzie,
o charakterze spokojnym,
nie dumnego, nie pijaka i awanturnika,
pilnego i oszczędnego,
który cię szanuje.

III Nie polegajcie na własnym sądzie!
Radźcie się doświadczonych, życzliwych,
starszych, wam oddanych przyjaciół!

18. XII. 1960 — Niedziela II Adwentu

NARZECZEŃSTWO

I Wzajemny szacunek, o czym narzeczeni
często zapominają — 1 Kor 4, 2, 5, Łk
3, 4/5

II 1) Grzech nie wróży szczęśliwego mał-
żeństwa

2) Czyste, nienaruszone ciało i czysta du-
sza

3) Czy słuszne jest wczesne narzeczeń-
stwo?

a) Uczciwy zamiar

b) Pobożne życie

c) Konieczność wzajemnego poznania
się

III Wzajemna prawdziwa miłość zdolna do
ofiar.

25. XII. 1960 — **Boże Narodzenie.**

RADOŚCI RODZICIELSKIE

- I Człowiek przyszedł na świat — Tyt 3, 4, Hebr 1, 5; Łk 2, 10
- II 1) Radość z rozwijającego się dziecka
 - a) Dziecko wnosi życie i radość
 - b) Uśmiech dziecka nagrodą dla rodziców
- 2) Dziecko gwarantem miłości rodziców
- 3) Tylko dobre drzewo rodzi dobre owoce
- III Przywiązanie

26. XII. 1960 — **Uroczystość św. Szczepana.**

TRUDY I CIERPIENIA ŻYCIA RODZINNEGO

- I Obok radości — smutki i troski — Dz 7, 59, Mt 23, 37
- II 1) Troski materialne
- 2) Troski moralne
 - a) Złe nałogi
 - b) Brak posłuchu
 - c) Trudności w szkole
- III Smutek zamieni się w radość

1. I. 1961 — **Nowy Rok.**

ROK NOWYCH NADZIEI I OBOWIĄZKÓW

- I Minał rok dla jednych dobry, a drugich zły — Tyt 2, 12/13
- II Budzą się nadzieje
 - a) może lepszy niż miniony,
- III Usuńmy przyczyny zła od nas zależne

6. I. 1961 — **Uroczystość Trzech Króli**

PROWADZENIE DZIECI DO CHRYSZTUSA

- I Trzeba dziecko zrodzić dla życia wiecznego — Iz 60, 2, Mt 2, 2
- II 1) Zatroszczyć się o rychły Chrzest św.
- 2) Nauczyć pacierza i pierwszych wiadomości religijnych

- 3) Tępić wady dziecka:
 - a) Złość
 - b) Próżność
 - c) Skłonność do kłamstwa
- 4) Dobry przykład

III. Modlitwa za dzieci

8. I. 1961 — **Niedziela I po Trzech Królach** **NIEDOBRANE MAŁŻEŃSTWO**

I Niedobre charaktery — Kol 3, 13/14,
Łk 2, 49

- II 1) Konieczna dobra wola
- 2) Dzieci muszą wyrównać rozdzźwięki
wśród rodziców

III Każdy pełni dobrze swoje obowiązki

15. I. 1961 — **Niedziela II po Trzech Królach** **DZIEŃ ŚLUBU I WESELA**

I Małżeństwo Sakramentem św., stąd nie
zacierać charakteru religijnego dnia ślubu
— Rzym 12, 9/10; J 2, 2

- II 1) Dzień ślubu — dniem wesela
- 2) Weselcie się w Panu!
 - a) Bez zbytniej wystawności w stroju
 - b) Nie w uczcie i pijaństwie
 - c) Bez nierozumnego przepychu ze-
wnętrznego

III Bez Boga ani do proga

E. CHRZESCIJAŃSKIE ŻYCIE W MAŁŻEŃSTWIE

22. I. 1961 — **Niedziela III po Trzech Królach** **PEŁNIA MIŁOŚCI W MAŁŻEŃSTWIE**

I Konieczna miłość — Rzym 12, 19, 21,
Mt 8, 3

- II 1) Miłość ma aspekt:
 - a) Seksualny
 - b) Rodzicielski
 - c) Duchowy
 - d) Nadprzyrodzony

III Miłość przetrwa wszystko

29. I. 1961 — **Niedziela Siedemdziesiątnicy**

WROGOWIE MIŁOŚCI MAŁŻEŃSKIEJ

I Miłość w niebezpieczeństwie — 1 Kor 9, 27, Mt 20, 7

II 1) Szukanie siebie

2) Egoizm

3) Życie nad stan

III Konieczna równowaga w życiu

2. II. 1961 — **Uroczystość Matki Boskiej Gromnicznej**

WŚRÓD GROMÓW WSTRZĄSAJĄCYCH OGNIKIEM DOMOWYM

I Nędza moralna rozbitego ogniska domowego

II 1) Zdrada

2) Pijaństwo

3) Zaniedbanie domu

4) Złośliwość

III. Małżeństwo jednym na upadek, drugim na powstanie

5. II. 1961 — **Niedziela Sześćdziesiątnicy**

ZACHOWANIE MIŁOŚCI MAŁŻEŃSKIEJ

I Trzeba strzec miłości małżeńskiej — 2 Kor 12, 9, Łk 8, 5

II 1) Pamiętając o przysiędze

2) Pamiętając o obowiązkach

3) Myśląc o przyszłości całej rodziny

III Nagroda w dzieciach

12. II. 1961 — **Niedziela Pięćdziesiątnicy**

ALKOHOL ROZKŁADNIKIEM MAŁŻEŃSTWA

I Spotęgować akcję trzeźwości — 1 Kor 13, 7, Łk 18, 39

II Szkodliwość alkoholu

- 1) Prowadzi do utraty pieniędzy, szacunku i zdrowia
- 2) Powoduje kłótnie
- 3) Rozbija życie domowe
- 4) Stanowi niebezpieczeństwo dla zdrowia ciała i duszy potomstwa

III Wystrzegać się przede wszystkim początków picia i towarzystwa pijackiego

19. II. 1961 — Niedziela I Wielkiego Postu

WIERNOŚĆ MAŁŻEŃSKA

I Nie dajemy w niczym nikomu zgorszenia
— 2 Kor 6, 3 — 8, Mt 1 — 11

- II 1) „Nie samym chlebem żyje człowiek”
- 2) „Rzuć się na dół”
- 3) „To wszystko oddam tobie”

III Odparcie pokusy: „Nie będziesz kusił”

26. II. 1961 — Niedziela II Wielkiego Postu

**NIEBEZPIECZEŃSTWA ZAGRAŻAJĄCE
WIERNOŚCI**

I „Nie w żądzę zmysłowej”! — 1 Tess 4, 3-5

- II 1) Znajomości
 - a) W warsztacie pracy
 - b) W sąsiedztwie
- 2) Okazje
 - a) Wakacje
 - b) Wyjazdy

III „Żebyście strzegli się rozpusty”!

5 III. 1961 — Niedziela III Wielkiego Postu

**MAŁŻEŃSTWO OBRAZEM MIŁOŚCI CHRYS-
TUSA I KOŚCIOŁA**

I Postępujcie w miłości! — Ef 5, 2, 9 — 10

- II 1) Rola męża
- 2) Inna rola żony
- 3) Oboje obowiązuje
 - a) Dobroć
 - b) Sprawiedliwość

c) Prawda
III Potrzebni oboje

12. III. 1961 — **Niedziela IV Wielkiego Postu**
EUCHARYSTIA W ŻYCIU MAŁŻONKÓW

- I Pomoc nadprzyrodzona — Gal 4, 31, J 6, 4/5
- II 1) Jedność u stołu
2) Ten sam pokarm
3) Ten sam Zbawca daje jedność myśli i celu
- III Korzyści regularnej Komunii św.

19. III. 1961 — **Niedziela I Pasyjna**
CHRYSTUS ŹRÓDŁEM SZCZĘŚCIA W MAŁŻEŃSTWIE

- I Chrystus całego siebie dał drugim — Hebr 9, 11, 15; J 8, 50
- II Wzór miłości
 - 1) „Miłość cierpliwa jest” — 1 Kor 13, 4
 - 2) „Nie szuka swego” — ib 13, 5
 - 3) „Nie pamięta urazy” — ib 13, 5
 - 4) „Wszystko wytrzyma” — ib 13, 7
- III Bądźcie uczniami moimi!

26. III. 1961 — **Niedziela II Pasyjna**
CZYTANIE PASJI

2. IV. 1961 — **Wielkanoc**

WIELKANOC NASZYCH RODZIN

- I Sens świąt i niedziel — 1 Kor 5, 7, Mr 16, 6
- II 1) Świąta odświeżeniem życia rodzinnego
2) Świąta skupiają całą rodzinę
 - a) W kościele
 - b) U stołu
 - c) W rozrywkach
- III Odpoczynek wśród swoich

3. IV. 1961 — **Poniedziałek Wielkanocny**

RAZEM Z CHRYSTUSEM AŻ DO SCHYŁKU
ŻYCIA

I „Panie, zostań z nami”! — Dz 10, 38; Łk 24, 29

- II 1) Przez Chrystusa
2) Z Chrystusem
3) W Chrystusie

III Chrystus w Betanii

9. IV. 1961 — **Niedziela Przewodnia**

CAŁY DOM ŚWIĄTYNIA

I Pokój temu domowi! — 1 J 5, 4, 20, 21, 29

- II 1) Ognisko ciepła rodzinnego
2) Forteca oparcia w przeciwnościach
3) Schronisko w przykrościach życia

III Dom modlitwy

16. IV. 1961 — **Niedziela II po Wielkanocy**

MARYJA STRAŻNICZKĄ OGNISKA DOMO-
WEGO

I W Rodzinie Świętej — 1 P 2, 21, J 10, 11

- II 1) Przez Maryję do Jezusa
a) Wzór oddania się Bogu
b) Przykład poddania się Bogu

23. IV. 1961 — **Niedziela III po Wielkanocy**

NADZIEJA CHRZEŚCJAŃSKA GWIAZDĄ
PRZEWODNIĄ MAŁŻONKÓW

I Siła nadziei — J 16, 20

- II 1) Ufność w pomoc Bożą w przeciwnościach
2) Pocięchy i radości w życiu ziemskim
3) Nadzieja nagrody wiecznej

III Wytrwałość w ślubie złożonym Bogu.

TEMAT
KAZAŃ DLA MŁODZIEŻY
W IV ROKU WIELKIEJ NOWENNY

PRZYGOTOWANIE MŁODZIEŻY DO MAŁŻEŃSTWA

1. V. 1960 — Niedziela II po Wielkanocy

Przygotowanie młodzieży do odnowienia ślubów jasnogórskich

6. V. 1960 — Niedziela III po Wielkanocy

Odnowienie ślubów jasnogórskich

A. ŹRÓDŁA ŻYCIA RODZINNEGO

15. V. 1960 — Niedziela IV po Wielkanocy

WYSZEDŁEM OD BOGA

„Z postanowienia swej wolnej woli zrodził nas przez słowo prawdy...” (Lek. — Jak. 1, 18)

1. Bóg powołuje człowieka do bytu — stwarza duszę
2. Rodzice mają udział w akcie stwórczym Boga dają ciało
3. Będę wdzięczny Bogu i rodzicom za to, że dzięki nim żyję

22. V. 1960 — Niedziela V po Wielkanocy

POWRÓCĘ DO BOGA

„Wyszedłem od Ojca i przyszedłem na świat, teraz zaś opuszczam świat i wracam do Ojca” (Ew. — J. 18, 27)

1. Jezus Chrystus wskazuje cel życia człowieka na ziemi
2. Rodzina wprowadza człowieka na drogę do Boga
3. Co mi w rodzinie ułatwia lub utrudnia kroczenie tą drogą?

29. V. 1960 — **Niedziela VI po Wielkanocy**
GDZIE ZNAJDE PRAWDĘ?

„Kiedy przyjdzie Pocieszyciel, którego wam pošlę od Ojca, Duch Prawdy...” (Ew. Ł 15, 26)

1. Bóg jest prawdą
2. Prawdy Boże znajdę w nauce Kościoła
3. Postaram się poznać naukę Kościoła o małżeństwie

5. VI. 1960 — **Święto Zesłania Ducha Św.**

Gdzie jest źródło WSZELKIEJ MIŁOŚCI

„Przybądź Duchu Święty, napelnij serca Twych wiernych i Twojej miłości ogień w nich zapal” (Sekwencja)

1. Bóg jest miłością
2. Odbiciem miłości Boga jest miłość: w małżeństwie w rodzinie itd.
3. Będę prosił Ducha Świętego o dar miłości w swojej rodzinie

12. VI. 1960 — **Uroczystość Trójcy Przenajświętszej**
TRÓJCA ŚWIĘTA ŹRÓDŁEM ŻYCIA RODZINNEGO

„W Imię Ojca i Syna i Ducha Św....” (Ew. Mt. 28, 20)

1. Trzy osoby w Jednym Bogu
2. Wielość osób w jednej rodzinie
3. Będę cenił rodzinę jako obraz Trójcy Przenajświętszej

19. VI. 1960 — **Niedziela II po Zesłaniu Ducha Św.**

MIŁOŚĆ JEST JEDNA

„Kto by miał majątność tego świata, a widziałby brata swego w potrzebie i zamknął przed nim serce swoje, jakże może w nim przebywać miłość Boża...”? (Lek. 1 J 3, 13 — 18)

1. Bóg dał jedno przykazanie miłości: miłość zwrócona ku Bogu i ku człowiekowi
2. Kochając człowieka kocham Boga

3. Okażę Bogu, że Go kocham, darząc miłością człowieka
4. Miłością Boga i bliźniego uświęcę swoje wakacje.

26. VI. 1960 — **Niedziela III po Zesłaniu Ducha Św.**

WAKACJE CZAS PRÓBY

„Trzeźwi bądźcie i czuwajcie, ponieważ przeciwnik wasz diabeł...” (Lek. 1 P. 5, 7 — 9)

1. Wakacje to sprawdzian stałości zasad katolickich
2. Dlatego spełnię podstawowe obowiązki wobec Boga, rodziny i człowieka
3. Czujność wobec niebezpieczeństw zagrażających moim zasadom i obowiązkom.

28. VIII. 1960 — **Niedziela XII po Zesłaniu Ducha Św.**

PRZEZ DOBRĄ SPOWIEDŹ W NOWY ROK SZKOLNY

„Ducha prawego odnow we wnętrzu moim...” (Ps. 50, 12)

1. Powakacyjny rachunek sumienia
2. Postanowienia na nowy rok szkolny

4. IX. 1960 — **Niedziela XIII po Zesłaniu Ducha Św.**

PROGRAM PRACY NAD SOBĄ

„Naucz się dobroci, karności i umiejętności...” (Ps. 118, 66)

1. Uszlachetnienie serca — dobroć
2. Wyrobień woli — karność
3. Wykształcenie umysłu — umiejętność.

11. IX. 1960 — **Niedziela XIV po Zesłaniu Ducha Św.**

DLACZEGO SIĘ KSZTAŁCISZ?

„Lepsza jest mądrość niż siła i mąż roztropny niż mocny” (Mądr. 6, 1)

1. Aby wzbogacić siebie
2. Aby się odwdzięczyć rodzinie
3. Aby się przygotować do przyszłych zadań w rodzinie i społeczeństwie.

B. W SZKOLE ŻYCIA RODZINNEGO

18. IX. 1960 — Niedziela XV po Zesłaniu Ducha Św. ZAŁOŻE RODZINĘ

„Mężczyznę i niewiastę stworzył ich i błogosławił im...” (Rdz. 6, 2)

1. Rodzinę zakłada się przez Sakrament Małżeństwa
2. Święte są cele małżeństwa (zrodzenie i wychowanie dzieci, wzajemna pomoc)
3. Będę patrzył na małżeństwo jako na stan święty

25. IX. 1960 — Niedziela XVI po Zesłaniu Ducha Św. DO ZAŁOŻENIA RODZINY TRZEBA SIĘ PRZYGOTOWAĆ

„Tyś mnie o Boże uczył od młodości mojej...”
(Kom. Ps. 70, 17)

1. Przygotowanie do założenia rodziny rozpoczyna się już w dzieciństwie w domu rodzinnym
2. Przygotowanie do zadań rodzinnych dojrzewa w młodości
3. W pracy nad sobą przyświecać mi będzie ideał mej przyszłej rodziny

2. X. 1960 — Niedziela XVII po Zesłaniu Ducha Św. XVI Tydzień Miłosierdzia

Temat wyznaczy duszpasterstwo dobroczynności

9. X. 1960 — Niedziela XVIII po Zesłaniu Ducha Św. RODZINA POTRZEBUJĄCA PODSTAW MA- TERIALNYCH

„Niech będzie pokój w twierdzach Twoich,
a w twoich pałacach dostatek...” (Grad. — Ps. 121, 7)

1. Podstawy materialne warunkiem normalnego życia rodziny
2. I Ty będziesz musiał kiedyś utrzymać rodzinę
3. Chciej być dzielny w swym zawodzie

16. X. 1960 — Niedziela XIX po Zesłaniu Ducha Św.

OBECNA RODZINA SZKOŁĄ PRZYSZŁEJ
RODZINY

„Jeden drugiego członkami jesteście...” (Lek.
Ef. 4, 25)

1. W rodzinie role są podzielone: ojciec, matka, dzieci,
2. W jaki sposób wypełniam swoją rolę w rodzinie?
3. Nie zawiodę nadziei swej obecnej rodziny

23. X. 1960 — **Niedziela XX po Zesłaniu Ducha Św.**

RADOŚCI I SMUTKI ŻYCIA RODZINNEGO

„Składajcie nieustanne dzięki za wszystko Bogu Ojcu w imię Pana naszego Jezusa Chrystusa” (Lek. Ef. 5, 20)

1. Każdy dzień w życiu rodziny, zbliża lub oddala od siebie jej członków
2. Czy dziele radości i smutki członków swej rodziny?
3. Czy staram się przysporzyć im radości, oszczędzić smutku?

30. X. 1960 — **Uroczystość Chrystusa Króla**

MOJA RODZINA — RODZINA KATOLICKA

„Królestwo prawdy i życia — Królestwo świętości i łaski...” (Prefacja)

1. Chrystus Królem rodziny
2. Moja rodzina królestwem prawdy i życia (wdg. Prefacji)
3. W jaki sposób mogę przyczynić się do panowania Chrystusa w mojej rodzinie?

1. XI. 1960 — **Uroczystość Wszystkich Świętych**

JESTEM CZŁONKIEM WIELKIEJ RODZINY
KOŚCIOŁA POWSZECHNEGO

„Radujmy się wszyscy w Panu...” (Intr. — Ps. 32, 1)

1. Dzień Wszystkich Świętych jest radosnym świętem Wielkiej rodziny Kościoła: walczącego, cierpiącego, i triumfującego

2. Jestem członkiem tej rodziny
3. W jaki sposób utrzymuję łączność z wielką rodziną Kościoła?

6. XI. 1960 — **Niedziela XXII po Zesłaniu Ducha Św.**
BŁOGOSŁAWIONA ATMOSFERA RODZINNA

„O jak dobra rzecz i miła, gdy bracia jednoczą się zgodnie” (Grad. — Ps. 132, 1)

1. Budująca zgoda
2. Życzliwa uczynność
3. Wzajemna odpowiedzialność

13. XI. 1960 — **Niedziela XXIII po Zesłaniu Ducha Św.**

Rodzina wychowuje Świętych (Życie św. Stanisława Kostki)

„Stawszy się w krótkim czasie doskonałym, przeżył czasów wiele” (Lek. Mądr. 4, 13)

1. Św. Stanisław Kostka na łonie swej rodziny
2. I ty w swojej rodzinie możesz się uświęcić
3. Korzystaj z tej szkoły świętości

20. XI. 1960 — **Niedziela XXIV po Zesłaniu Ducha Św.**

Umiłowanie domu RODZINNEGO

„Bo i wróbel znalazł sobie domek i synogarlica gniazdko dla siebie, gdzie by złożyła pisklęta swoje” (Ps. 83, 4)

1. Zachowanie czystości, porządku i piękna
2. Chętne przebywanie w domu
3. Dopomoże ci to w urządzeniu własnego domu

C. U PROGU MAŁŻEŃSTWA

27. XI. 1960 — **Niedziela I Adwentu**

POWOŁANIE DO MAŁŻEŃSTWA

„Daj mi o Panie, poznać drogi Twoje” (Intr. — Ps. 24, 4)

1. Z pomocą Bożą człowiek poznaje swoje powołanie (postacie adwentowe Najśw. Maryja Panna, św. Jan Chrzciciel)

2. Małżeństwo jest powołaniem Bożym
3. Obowiązek poważnego dokonania wyboru małżonka

4. XII. 1960 — Niedziela II Adwentu

Co ludzi łączy i co dzieli?

„A Bóg cierpliwości i pociechy niech skłoni
Was do jednomyslności wzajemnej według Je-
zusa Chrystusa, abyście jednomyslnie i jedny-
mi usty chwalili Boga”
(Lek. — Rzym. 15, 5 — 6)

1. Wspólne przekonania, wiara, dążenia i natu-
ralna skłonność łączą
2. Wspólnota ideałów warunkiem szczęśliwego
małżeństwa
3. Uwzględnij to przy wyborze towarzysza życia!

11. XII. 1960 — Niedziela III Adwentu

JAK POZNASZ CZŁOWIEKA?

„Kim jesteś? (Ew. — J 1, 19)

1. Obserwować go dłuższy czas
2. W różnych sytuacjach jego życia
3. Oceniać go spokojnie i trzeźwo

18. XII. 1960 — Niedziela IV Adwentu

OCZEKIWANIE MAŁŻEŃSTWA

„Rorate Coeli...” (Intr. — Iz 45, 8)

1. Adwent — to czas oczekiwania
2. Czego oczekuję od małżeństwa?
3. Zaufam Bogu i nie będę zawiedziony

25. XII. 1960 — Boże Narodzenie

MIŁOŚĆ NIESIE RADOŚĆ

„Oto zwiastuję wam wielką radość...” (Ew. —
Łk. 2, 10)

1. Narodzenie Bożego Dzieciątka szczególną ra-
dością Maryi i Józefa
2. Dziecko największą radością rodziców
3. Radość ta będzie kiedyś i Twoim udziałem

26. XII. 1960 — **Uroczystość św. Szczepana**

MUSZĘ BYĆ PRZYGOTOWANY NA OFIARĘ

„Oto zostanie wam dom wasz pusty” (Ew. — Mt. 23, 38)

1. Wypełnienie każdego powołania wymaga ofiary
2. Życie w małżeństwie wymaga poświęcenia i ofiary
3. Czy umiesz zdobyć się na ofiarę i poświęcenie

1. I. 1961 — **Nowy Rok**

MIŁOŚĆ USZCZĘSLIWIAJĄCA

„Abyśmy wyrzekli się światowych pożądliwości, a wiedli na tym świecie życie w mądrości, sprawiedliwości i pobożności...” Lek. Tyt. 2, 12) ści...” (Lek. Tyt. 2, 12)

1. Tylko prawdziwa miłość uszczęśliwia
2. Nie jest nią miłość pożądawcza (szukanie siebie)
3. Jest nią miłość życzliwości (szukania dobra drugiej osoby)

6. I. 1961 — **Uroczystość Trzech Króli**

MIŁOŚĆ WSPANIAŁOMYŚLNA

„I ofiarowali Mu dary: złoto, kadzidło i mirrę...” (Ew. Mt. 2, 11)

1. Trzej mędrcy przybyli do Dzieciątka z darami
1. Twoje dary małżeńskie: zdrowie, świeżość uczuć, czystość, trzeźwość, dobra wola, głęboka religijność
3. Dary te wzajemnie wspomagają małżonków

8. I. 1961 — **Uroczystość Świętej Rodziny**

Święta Rodzina

„Wrócili do Galilei, do Nazaretu masta swego (Łk. 2, 39)

1. Dwa tysiące lat temu żyła św. Rodzina
2. Czy rodzina XX w. może być do niej podobna?
3. W czym będzie dla mnie przykładem?

15. I. 1961 — Niedziela II po Trzech Królach
MAŁŻEŃSTWO TO SAKRAMENT

„Sakrament to wielki jest, a ja mówię w Chrystusie i w Kościele (Ef. 5, 32, Ew. — Kana Galilejska)

1. Sakrament małżeństwa wyobraża łączność Chrystusa z Kościołem
2. Małżeństwo Sakramentem Wielkim
3. Już teraz żyjemy w łączności z Chrystusem przez łaskę uświęcającą

22. I. 1961 — Niedziela III po Trzech Królach
O CZEM POUCZAJĄ NAS OBRZĘDY SAKRAMENTU MAŁŻEŃSTWA

„Dlatego opuści człowiek ojca swego i matkę swoją i złączy się z żoną swoją” (Rdz. 2, 24 — Teksty Mszy św. pro sponsis)

1. O przymiotach małżeństwa
2. O łaskach sakramentu małżeństwa
3. W ślubie bierz udział z powagą i zrozumieniem

29. I. 1961 — Niedziela Siedemdziesiątnicy
ZWIĄZEK NIEROZERWALNY

„Czy godzi się człowiekowi opuścić żonę swoją? Co Bóg złączył, człowiek niech nie rozłącza...” (Ew. z Mszy św. pro sponsis — Mt. 19, 3 — 6)

1. Małżeństwo jest związkiem dożywotnim
2. Dlaczego małżeństwo jest związkiem nierozzerwalnym?
3. Stałość w zasadach i postępowaniu rękojmą nierozzerwalności małżeństwa

5. II. 1961 — Niedziela Sześćdziesiątnicy
TRAGEDIA ROZBITEGO MAŁŻEŃSTWA

„Ślubuję ci, że cię nie opuszczę aż do śmierci...” (Rytuał)

1. Zniewaga Sakramentu
2. Konflikty życiowe małżonków

3. Smutny los dzieci

12. II. 1961 — **Niedziela Pięćdziesiątnicy**

TRZEŻWA MŁODOŚĆ SZCZĘŚLIWA RODZINA

„Nie bądźcie więc nierozumni, ale rozumiejący jako jest wola Boża. A nie upijajcie się winem, w którym tkwi rozpusta, ale napełniajcie się Duchem świętym” Ef. 5, 17 — 18)

1. Alkoholizm plagą społeczną
2. Grabarzem szczęścia rodzinnego
3. Trzeźwość warunkiem pomyślnej przyszłości

19. II. 1961 — **Niedziela I Wielkiego Postu**

KRZYŻE ŻYCIA MAŁŻEŃSKIEGO

„We wszystkim okazujmy się jako sługi Boże, w wielkiej cierpliwości, w utrapieniach, w potrzebach, w uciskach...” (Kor. 6, 41)

1. Trudności materialne
2. Zawody i rozczarowania
3. Nieszczęścia

26. II. 1961 — **Niedziela II Wielkiego Postu**

SAMI PRZEZ ŻYCIE

„Wejrzyj na mnie i zmiłuj się nade mną, bom jest samotny i znękany...” (Ps. 24, 16)

1. Samotność uciążliwa — gdy człowiek nie umie się z nią pogodzić
2. Samotność pożyteczna — gdy jest całkowicie poświęcona Bogu

5. III. 1961 — **Niedziela III Wielkiego Postu**

ZAKON — RODZINA

„Szczęśliwi, którzy mieszkają w domu Twoim, wiecznie chwalać oni Ciebie” (Ps. 83, 5)

1. Zakon jedną z form życia rodzinnego
2. Sens życia zakonnego
3. Zakony są zawsze aktualne

12. III. 1961 — **Niedziela IV Wielkiego Postu**

WOBEC POZBAWIONYCH RODZINY

„Ktobykolwiek jedno z takich dzieł przyjął w imię moje, mnie przyjmuje” (Mr. 9, 36)

1. Niedole sierot
2. Okazać im serce
3. Otworzyć przed nimi podwoje własnej rodziny

19. III. 1961 — **Niedziela I Pasyjna**

RODZINA NA DRODZE DO ZBAWIENIA

„Oto teraz czas pożądany, oto teraz czas zbawienia...” (2 Kor. 6, 2)

Pomagają sobie w zbawieniu

- a) małżonkowie sobie wzajemnie
- b) rodzice dzieciom
- c) dzieci rodzicom
- d) dzieci sobie wzajemnie

26. III. 1961 — **Niedziela II Pasyjna**

Czytanie Pasji

D. RODZINA I MAŁŻEŃSTWO W KRĘGU ŻYCIA SPOŁECZNEGO

2. IV. 1961 — **Wielkanoc**

ODRODZENIE MAŁŻEŃSTWA I RODZINY

„Uprzątnijcie stary kwas, abyście się stali nowym zaczynem (1 Kor. 5, 7)

1. Zmartwychwstały Chrystus odrodził świat
2. Małżeństwo i rodzina przeżywają kryzys
3. Odrodzenie małżeństwa i rodziny w Chrystusie warunkiem odrodzenia świata

3. IV. 1961 — **Poniedziałek Wielkanocny**

CHRYSTUS W RODZINIE

„Zostań z nami” (Łuk. 24, 29)

1. Chrystus prawdą — troska o znajomość wiary
2. Miłość w Chrystusie — jesteśmy dziećmi Bożymi i braćmi Chrystusa
3. Życie z Chrystusa — korzystanie ze środków łaski

9. IV. 1961 — **Niedziela Przewodnia**

MAŁŻEŃSTWO W SŁUŻBIE SPOŁECZEŃSTWA

„Wiedząc, że od Pana otrzymacie zapłatę Panu Chrystusowi służcie” (Kor. 3, 24)

1. Państwu ma dostarczyć dobrych obywateli
2. Kościołowi wiernych członków
3. Królestwu niebieskiemu szczęśliwych mieszkańców

16. IV. 1961 — **Niedziela II po Wielkanocy**

TROSKA KOŚCIOŁA O LOSY MAŁŻEŃSTWA

„Cokolwiek zwiążecie na ziemi, będzie związane i w niebieszech” (Mt 18, 18)

1. By nie zawierano małżeństwa za wcześnie — przeszkoda wieku
2. By nie zawierano małżeństwa na próżno — przeszkoda niezdolności
3. By nie zawierano małżeństwa ze szkodą dla uczuć pokrewieństwa

23. IV. 1961 — **Niedziela III po Wielkanocy**

TWOJA PRZYSZŁOŚĆ

„W świątobliwości i sprawiedliwości w Jego obliczu po wszystkie dni nasze (Łk. 1, 75)

1. Przyszłość zawodowa
2. Przyszłość stanowa: małżeńska lub kapłańska
3. Wieczna przyszłość

T E M A T Y

KAZAŃ DLA DZIECI

W IV ROKU WIELKIEJ NOWENNY

DZIECKO W KRĘGU PRZYSZŁYCH CNÓT MAŁŻEŃSKICH

1. V. 1960 — **Niedziela II po Wielkanocy**

Przygotowanie dzieci do odnowienia Ślubów Jasnogórskich.

8. V. 1960 -- Niedziela III po Wielkanocy
Odnowienie Ślubów Jasnogórskich

A. DZIECKO W RODZINIE

15. V. 1960 — Niedziela IV po Wielkanocy

DLACZEGO BÓG USTANOWIŁ MAŁŻEŃSTWO?

1. „Rośnijcie i mnożcie się”!
2. „Ten nakaz Boży spełniają rodzice
3. „Czcij ojca swego i matkę swoją”!

22. V. 1960 — Niedziela V po Wielkanocy

DLACZEGO CHRYSTUS UCZYNIŁ MAŁ-
ŻEŃSTWO SAKRAMENTEM?

1. Wielkie i trudne są obowiązki rodziców.
2. Dlatego potrzebna jest im pomoc Boża.
3. Abyś miał świętych rodziców.

29. V. 1960 — Niedziela VI po Wielkanocy

KIM JEST TWÓJ OJCIEC? (I)

1. Godność ojca.
2. Czcij go i kochaj!
3. Módl się za niego!

). VI. 1960 — Święto Zesłania Ducha Świętego

Kazanie świąteczne o tajemnicy dnia.

12. VI. 1960 — Uroczystość Trójcy Przenajświętszej

KIM JEST TWÓJ OJCIEC? (II)

1. Pasterzem rodziny.
2. Odpowiedzialnym przed Bogiem!
3. Słuchaj go!

16. VI. 1960 — Boże Ciało

Kazanie świąteczne o tajemnicy dnia.

19. VI. 1960 — Niedziela II po Zesłaniu Ducha św.

KIM JEST TWOJA MATKA? (I)

1. Kapłanką rodziny.
2. Jej ofiarą.
3. Kochaj ją!

4. Nie zasmuć jej, gdy będziesz poza domem w czasie wakacji.
-
26. VI. 1960 — **Niedziela III po Zesłaniu Ducha Św.**
Kazanie na zakończenie roku szkolnego.
 3. VII. 1960 — **Niedziela IV po Zesłaniu Ducha Św.**
KIM JEST TWOJA MATKA? (II)
 1. Twoją nauczycielką.
 2. Powiernicą twego serca.
 3. Módl się za nią!
 10. VII. 1960 — **Niedziela V po Zesłaniu Ducha Św.**
TWOJA WDZIĘCZNOŚĆ WOBEC RODZICÓW
 1. Ofiara i poświęcenie rodziców.
 2. To dla ciebie.
 3. Bądź i ty ofiarny dla rodziców i rodzeństwa!
 17. VII. 1960 — **Niedziela VI po Zesłaniu Ducha Św.**
KIM SĄ DZIECI W RODZINIE?
 1. Pomocą rodzicom.
 2. Pomocą rodzeństwu.
 3. Służ rodzinie!
 24. VII. 1960 — **Niedziela VII po Zesłaniu Ducha Św.**
TY I RODZEŃSTWO
 1. Bądź zgodliwy!
 2. Kochaj rodzeństwo!
 3. Twój dom świątynią!
 31. VII. 1960 — **Niedziela VIII po Zesłaniu Ducha Św.**
CO ZAWDZIĘCZASZ RODZEŃSTWU?
 1. Popatrz na sieroty i dzieci bez rodzeństwa!
 2. Jak inaczej jest w twojej rodzinie.
 3. Kochaj swoje gniazdko rodzinne!
 7. VIII. 1960 — **Niedziela IX po Zesłaniu Ducha Św.**
RODZINA ZAKONNA
 1. Ojcowie, bracia i siostry zakonne.

2. Dlaczego wstępują do zakonu?
3. Co im zawdzięczasz?

B. DZIECKO W SWOJEJ SPOŁECZNOŚCI

14. VIII. 1960 — **Niedziela X po Zesłaniu Ducha Św.**
MILUJ PORZĄDEK!
1. Małe nieporządki.
 2. Co z nich wynika?
 3. „Kto w małym wierny jest...”
21. VIII. 1960 — **Niedziela XI po Zesłaniu Ducha Św.**
BĄDŹ UCZCIWY!
1. Nie bądź obłudny!
 2. Nie kłam i nie oszukuj!
 3. Nie kradnij!
28. VIII. 1960 — **Niedziela XII po Zesłaniu Ducha Św.**
 Kazanie na rozpoczęcie roku szkolnego.
4. IX. 1960 — **Niedziela XIII po Zesłaniu Ducha Św.**
BĄDŹ OBOWIĄZKOWY!
1. Co to jest obowiązek?
 2. Twoje obowiązki.
 3. Spełniaj je sumiennie!
11. IX. 1960 — **Niedziela XIV po Zesłaniu Ducha Św.**
BĄDŹ PRACOWITY!
1. Wszyscy musimy pracować.
 2. Owoce pracy.
 3. Ucz się chętnie i pomagaj drugim, zwłaszcza rodzicom!
18. IX. 1960 — **Niedziela XV po Zesłaniu Ducha Św.**
BĄDŹ OSZCZĘDNY!
1. Jak dzieci marnotrawią?
 2. „Oszczędnością i pracą...”
 3. „Grosz i grosz — będzie trzos”.

25. IX. 1960 — **Niedziela XVI po Zesłaniu Ducha Św.**
BAW SIĘ PO BOŻEMU!

1. Raduj się!
2. Zabawa i zabawa.
3. „Radujcie się w Panu...”

2. X. 1960 — **Niedziela XVII po Zesłaniu Ducha Św.**
XVI TYDZIEŃ MIŁOSIERDZIA
Temat wyznaczony Duszpasterstwo Dobroczynności.

C. DZIECKO GRZECZNE

9. X. 1960 — **Niedziela XVIII po Zesłaniu Ducha Św.**
BĄDŹ GRZECZNY!

1. Czy warto być grzecznym?
2. Grzeczność podbija serca.
3. Zawsze i wszędzie bądź grzeczny!

16. X. 1960 — **Niedziela XIX po Zesłaniu Ducha Św.**
BĄDŹ GRZECZNY W DOMU!

1. Skąd niezgoda?
2. Ustępuj!
3. Wybaczej!

23. X. 1960 — **Niedziela XX po Zesłaniu Ducha Św.**
BĄDŹ GRZECZNY WOBEC NAUCZYCIELA!

1. Nauczyciel to twój dobroczyńca!
2. Nie wyrządzaj mu przykrości!
3. Ucz się pilnie!

30. X. 1960 — **Uroczystość Chrystusa Króla**
Kazanie świąteczne o tajemnicy dnia.

1. XI. 1960 — **Uroczystość Wszystkich Świętych**
Kazanie świąteczne o tajemnicy dnia.

6. XI. 1960 — **Niedziela XXII po Zesłaniu Ducha Św.**
BĄDŹ GRZECZNY WOBEC STARSZYCH!

1. „Przed głową sędziwą powstań...”

2. Dlaczego masz szanować starszych?
3. I ty... postarzejesz się!

13. XI. 1960 — **Niedziela XXIII po Zesłaniu Ducha Św.**
BĄDŹ GRZECZNY NA ULICY!

1. Ulica — królestwo dzieci.
2. Ulica — nasz wspólny dom.
3. Grzecznie także na ulicy.

20. XI. 1960 — **Niedziela XXIV po Zesłaniu Ducha Św.**
BĄDŹ GRZECZNY W KOŚCIELE!

1. „Miejsce, na którym stoisz, święte jest”!
2. Na świętym miejscu zachowuj się święcie!
3. „Dom mój jest domem modlitwy”.

D. D Z I E C K O C Z Y S T E

27. XI. 1960 — **Niedziela I Adwentu**
BĄDŹ CZYSTY!

1. Maria Goretti.
3. Idź za jej przykładem!

4. XII. 1960 — **Niedziela II Adwentu**

2. Czego cię uczy?
WALCZ O CZYSTOŚĆ!

1. „Raczej śmierć niż zmaza!”
2. Pokochaj czystość!
3. Co masz czynić, aby ją zachować?

11. XII. 1960 — **Niedziela III Adwentu**
WROGOWIE TWOJEJ CZYSTOŚCI.

1. Serce dziecka czystym jeziorem!
2. Często zamienia się w bagno!
3. Strzeż się zepsutych kolegów i złych okazji!

18. XII. 1960 — **Niedziela IV Adwentu**
SŁUŻ DOBRYM PRZYKŁADEM!

1. „Biada wam gorszyciele...”
2. Dobry przykład uczy i pociąga.
3. Dawaj zawsze dobry przykład!

25. XII. 1960 — **Boże Narodzenie**
Kazanie świąteczne o tajemnicy dnia.
26. XII. 1960 — **Uroczystość św. Szczepana**
Kazanie świąteczne o tajemnicy dnia.
1. I. 1960 — **Nowy Rok**
Kazanie świąteczne o tajemnicy dnia.
6. I. 1961 — **Uroczystość Trzech Króli**
Kazanie świąteczne o tajemnicy dnia.
8. I. 1961 — **Uroczystość Świętej Rodziny**
Kazanie świąteczne o tajemnicy dnia.

E. D Z I E C K O D O B R E

15. I. 1961 — **Niedziela II po Trzech Królach**
BĄDŹ DOBRY!
1. Pan Jezus przeszedł „dobrze czyniąc”.
 2. I ty czyń dobrze!
 3. Zwłaszcza potrzebującym i nieszczęśliwym.
22. I. 1961 — **Niedziela III po Trzech Królach**
DZIECKO NIEDOBRE!
1. Złe drzewo.
 2. Złe dzieci.
 3. „Aby ci się dobrze powodziło...”!
29. I. 1961 — **Niedziela Siedemdziesiątnicy**
BĄDŹ DELIKATNY!
1. Kto ma grubą skórę?
 2. Co tobie nie mile, drugiemu nie czyń!
 3. Czuły Pan Jezus — twój wzór.
5. II. 1961 — **Niedziela Sześćdziesiątnicy**
WYBIERAJ DOBRYCH PRZYJACIÓŁ!
1. Jedno serce i jedna dusza.
 2. Przyjaciół jest wierny.
 3. Z kim przestajesz...

F. D Z I E C K O O P A N O W A N E

12. II. 1961 — **Niedziela Pięćdziesiątnicy**
WIELKOPOSTNA AKCJA TRZEŻWOŚCI
Kazanie okolicznościowe.

1. The first part of the report deals with the general situation of the country and the progress of the work during the year.

2. The second part of the report deals with the results of the work during the year.

3. The third part of the report deals with the financial statement of the year.

4. The fourth part of the report deals with the general remarks of the year.

5. The fifth part of the report deals with the general remarks of the year.

6. The sixth part of the report deals with the general remarks of the year.

7. The seventh part of the report deals with the general remarks of the year.

8. The eighth part of the report deals with the general remarks of the year.

19. II. 1961 — **Niedziela I Wielkiego Postu**
PANUJ NAD ŁAKOMSTWEM!
1. Jemy, żeby żyć.
2. Umiarkowanie służy ciału i duszy.
3. Panuj nad podniebieniem!
26. II. 1961 — **Niedziela II Wielkiego Postu**
PANUJ NAD GNIEWEM!
1. Jak często dzieci się gniewają!
2. Opanować gniew to siła.
3. „Uczcie się ode mnie, albowiem jestem cichy”!
5. III. 1961 — **Niedziela III Wielkiego Postu**
PANUJ NAD ZACHCIANKAMI!
1. Zachcianki...
2. Pomnij na trud rodziców!
3. Poprzestawaj na tym, co masz!
19. III. 1961 — **Niedziela I Pasyjna**
PANUJ NAD SAMOLUBSTWEM!
1. Kto jest samolubem?
2. Myśl o drugich!
3. Służ drugim!
26. III. 1961 — **Niedziela II Pasyjna**
Czytanie wyjątków Pasji.
2. IV. 1961 — **Wielkanoc**
Kazanie świąteczne o tajemnicy dnia.
3. IV. 1961 — **Poniedziałek Wielkanocny**
Kazanie świąteczne o tajemnicy dnia.

G. D Z I E C K O B O Ż E

9. IV. 1961 — **Niedziela Przewodnia**
BĄDŹ WIERNYM PRZYJACIELEM
JEZUSA!
1. Najbardziej kochający Przyjaciel!
2. Najwierniejszy i najcierpliwszy Przyjaciel!
3. Bądź Mu wierny!

16. IV. 1961 — **Niedziela II po Wielkanocy**
BĄDŹ KOCHAJĄCYM DZIECKIEM MATKI
BOŻEJ!

1. Jak bardzo kocha cię matka!
2. Matka Boska najczulsza z matek.
3. Kochaj Ją i ty także!

23. IV. 1961 — **Niedziela III po Wielkanocy**
JAK W DOMU NAZARETAŃSKIM!

1. Miłuj Boga nade wszystko!
2. Słuchaj rodziców!
3. Pracuj nad sobą!

NAUKI DLA RODZICÓW

MIŁOŚĆ W MAŁŻEŃSTWIE

- Na maj:** — Dom rodzinny ostoją miłości małżeńskiej.
Na czerwiec: — Małżeństwo przedłużeniem narzeczeństwa.
Na lipiec: — Czy można miłość ślubować?
Na sierpień: — Sprzymierzeńcy miłości małżeńskiej.
Na wrzesień: — Wrogowie miłości małżeńskiej.
Na październik: — Potomstwo owocem miłości małżonków.
Na listopad: — Powinność małżeńska.
Na grudzień: — Życie zawodowe małżonków.
Na styczeń: — Miłość małżonków skierowana na otoczenie.
Na luty: — Przykładne małżeństwo dobrem społecznym i narodowym.
Na marzec: — Uzdrawienie małżeństw nieszczęśliwych.
Na kwiecień: — Małżeństwo służbą Bożą.

NAUKI DLA MŁODZIEŻY

MIŁOŚĆ ZORIENTOWANA KU MAŁŻEŃSTWU

- Na maj:** — Koleżeństwo, przyjaźń i miłość.
Na czerwiec: — Czy istnieje miłość?
Na lipiec: — Instynktowy zwrot ku miłości.
Na sierpień: — Miłość ma na imię „uczucie”.

- Na wrzesień:** — Miłość zorientowana ku sobie.
Na październik: — Miłość zorientowana ku Bogu.
Na listopad: — Wielcy współpracownicy miłości.
Na grudzień: — Sublimacja przeciw wyparciu.
Na styczeń: — Pokusy miłości niedojrzałej.
Na luty: — Wielcy wrogowie miłości.
Na marzec: — Miłość może i powinna dawać szczęście.
Na kwiecień: — Miłości można się „nauczyć”.

KAZANIA NA PIERWSZE PIĄTKI MIESIĄCA

WYNAERODZENIE BOŻEMU SERCU ŚWIĘTOŚCIĄ ŻYCIA MAŁŻEŃSKIEGO

- Na maj:** — Małżeństwo drogą do świętości życia.
Na czerwiec: — Małżeństwo szkołą życia duchowego.
Na lipiec: — Kochać, jak Chrystus Kościół.
Na sierpień: — Duch przenikający ciało.
Na wrzesień: — Dzieci narzędziem świętości.
Na październik: — Ciężary życia środkami uświęcenia.
Na listopad: — Przyswajanie ducha Ewangelii.
Na grudzień: — Modlitwa małżonków.
Na styczeń: — Wspólna Msza św. małżonków.
Na luty: — Życie sakramentalne małżonków.
Na marzec: — Promieniowanie małżonków przykładem.
Na kwiecień: — Ku doskonałości Świętej Rodziny.

KAZANIA NA PIERWSZE SOBOTY MIESIĄCA

MARYJA NA STRAŻY ŚWIĘTOŚCI MAŁŻEŃSTWA

- Na maj:** — Matka — Dziewica w służbie woli Bożej.
Na czerwiec: — Duch Uświęciciel a Maryja Pośredniczka łask.
Na lipiec: — Maryja ubłogosławieniem małżonków.
Na sierpień: — Dozgonna wierność dziewiczych małżonków w Nazarecie.
Na wrzesień: — Maryja na straży nadprzyrodzonej małżeństwa.
Na październik: — Wrażliwość Niepokalanego Serca Maryi na biedę ciała i duszy.

Na listopad: — Dojrzałość decyzji Najświętszej Paniienki w problemach życia.

Na grudzień: — Maryja ideałem i opiekunką narzeczeństwa.

Na styczeń: — Maryja uświęca radość związku małż.

Na luty: — Nazaret ogniskiem czystej miłości.

Na marzec: — Maryja i Józef złączeni w Sercu Chrystusa.

W kwietniu: — Kazanie wypada z powodu Liturgii Wielkosobotniej.

W sprawie prac konserwatorskich przy obiektach kościelnych.

Na terenie diecezji gorzowskiej bywają nieraz wykonywane prace konserwatorskie przez osoby niewykwalifikowane, co naraża obiekty kościelne na nieodwracalne straty w dziedzinie sztuki a kasy parafialne na niepotrzebne i wygórowane koszty.

Zdarza się bowiem, że ktoś nie mając fachowych wiadomości, podejmuje się konserwowania ołtarzy, rzeźb, obrazów ołtarzowych czy polichromii ściennej.

Ponieważ źle przeprowadzona konserwacja może zniszczyć obiekt, dlatego w nawiązaniu do dawnych zarządzeń zwraca się uwagę na to, by Księża Proboszczowie przed przystąpieniem do prac konserwatorskich zgłaszali sprawę do Referatu Sztuki Kościelnej przy Kurii Biskupiej dla zaopiniowania celowości pracy, oraz słuszności receptury, jaką zamierza się konserwować dany obiekt.

W poszczególnych wypadkach Kuria może zarządzać świadectw stwierdzających kwalifikacje ubiegających się o prace konserwatorskie.

Przy tej okazji przypomina się wydane uprzednio szczegółowe zarządzenia Kurii umieszczone w miesięczniku diecezjalnym R. 1951 str. 209:

„Wszelkie nowe budowy, jak i przebudowy i odnawiania już istniejących budynków kościelnych (kościółów, kaplic, plebanii, zabudowań plebańskich i parafialnych, kaplic cmentarnych, parkanów i murów oraz krzyży i figur przydrożnych) mogą być podejmowane jedynie za poprzednim zezwoleniem Kurii. Zezwolenia udziela się na podstawie przedstawionych planów i projektów w 2 egzemplarzach i dołączonych kosztorysów, które po zatwierdzeniu zwraca się zainteresowanej parafii, a 1 egzemplarz planów pozostaje w aktach kurialnych. Również nabycie sprzętu i urządzenia kościelnego (ołtarzy,

organów, stacji Drogi Krzyżowej, lamp oświetleniowych) jak i wszelkie zmiany dokonywane przy już istniejącym, wymagają uprzedniego porozumienia się z Kurią i jej aprobaty.

Zarazem przypominamy, że przy budynkach uznanych za zabytkowe, prócz zezwolenia Kurii konieczne jest uzyskanie zatwierdzenia właściwego konserwatora wojewódzkiego (zob. Rozp. R.P. z dnia 6. III. 1928 r. Dz. U. R. P. nr 29 poz. 265 dot. Opieki nad zabytkami)".

ŚW. OTTON, APOSTOŁ POMORZA*)

Ktokolwiek ze zwiedzających natknie się na stary pomorski gród Pyrzyce, śpieszy czym prędzej na jego przedmieścia, by zobaczyć to źródło, przy którym wedle starej, zamierzchłej tradycji chrzcił pomorskich pogan, apostoł Pomorza, św. Otton.

Nie bardzo głęboka studzienka otoczona jest półkolistym murem, na kształt pomnika wzniesionym. Wzrok nasz pada na napis widniejący na pomniku: Głosi on, że „Biskup Otton z Banbergu ochrzcił przy tym źródle pierwszych Pomorzan 1 czerwca 1124 r.”

Mimowoli wyobraźnia przenosi nas w te odległe czasy, kiedy to Pomorze należało do ziem polskich, a jego książę Warcisław był poddanym króla Bolesława Krzywoustego. To właśnie król Bolesław Krzywousty pragnąc bardziej zespolić Pomorze z Polską — usilnie zabiega o to, by lud pomorski dotychczas oddany pogaństwu, nawrócić na wiarę chrześcijańską.

Idzie tu śladem swoich wielkich poprzedników.

Do ewangelizacji Pomorza usilnie dążył już Bolesław Chrobry. W tym celu około 1.000 r. założył w Kołobrzegu biskupstwo i nadał biskupa Reinberta. Niestety biskupstwo wkrótce upadło, a Pomorze było nadal pogańskie. Następcy Bolesława Chrobrego nie zaniedbują tego problemu. Wszak chodzi tu także o jak największe scalenie Pomorza z resztą kraju.

Na prośbę władcy polskiego na Pomorze w celach misyjnych wyjechał hiszpański biskup Bernard, ale jego ofiarna praca nie wiele dała rezultatu. Biskup Bernard, człowiek wielkiej prostoty i zakonnej skromności nie zaimponował dumnym Pomorzanom, którzy wyobrażali sobie, że Pan wszechświata nie skierowałby do nich takich niepozornych i ubogich posłów. Kiedy nie udała się praca misyjna biskupa Bernarda — król Bolesław III wysłał petycję do innego męża bożego i jak się okazało dla Pomorza opatrnościowego, do św. Ottona.

Otton nie był obcym dla Polaków. Wprawdzie pochodził z rycerskiego rodu Mistelbach osiadłego w Środkowej Fran-

konii, gdzie około 1062 r. ujrzał światło dzienne, ale już we wczesnej młodości wywędrował do Polski. Zmusiły go do tego stosunki rodzinne. Po przedwczesnej śmierci rodziców starszy brat Fryderyk nie wiele interesował się bratem, który pragnął poświęcić się studiom. Otton więc opuszcza strony rodzinne, udaje się do Polski i osiada w Gnieźnie. Tu prowadzi szkołę, wielce cenioną, do której uczęszczają młodzieńcy najwybitniejszych rodów polskich a równocześnie sam pogłębia swoje studia, przygotowując się do kapłaństwa. Świecenia kapłańskie otrzymuje w 1080 r., po czym zostaje nadwornym kapelanem księcia Władysława Hermana. W 1095 r. z żalem wielkim żenany przez Polaków wyjeżdża Otton z Polski, gdyż został odwołany przez cesarza Henryka IV na swój dwór.

Świątobliwy kapelan miał i tu ważną rolę do spełnienia. Biograf Ottona, mnich Harbord pisze o nim, że gdy Otton pojawił się na dworze cesarskim, znikła z palatynatu wszelka rozwiążłość i swawola. Kapelan, którego cesarz kochał jak własnego syna i mianował na jakiś czas kanclerzem, pragnął i na monarchę wywrzeć dodatni wpływ. Henryk IV był wprawdzie wierzącym, ale równocześnie człowiekiem wielkich, nieposkromionych ambicji i namiętności. Był to zresztą czas, kiedy cesarz i papież Grzegorz VII prowadzili wzajemną walkę o inwesturę.

Gdyby Otton wcześniej przybył na dwór cesarski, zapewne inaczej wyglądałoby życie i postępowanie monarchy.

W międzyczasie zmarł 11. VI. 1102 r. biskup bamberski Rupert. Na dworze cesarskim zjawili się ze smutną wieścią mieszkańcy osieroconej diecezji. Wówczas cesarz przywołał swego kapelana i wskazując go delegatom oświadczył, iż Otton godny jest tego zaszczytu. Nie łatwo było skłonić Ottona do mu sakry biskupiej. Papież bezzwłocznie wyraził zgodę, tak, że w 1103 mógł Otton objąć rządy w diecezji bamberskiej; na sakrę biskupią czekać musiał jeszcze kilka lat. Dopiero bowiem w roku 1106 w samą uroczystość Zielonych Świątek pap. Paschalis konsekruje osobiście Ottona na biskupa.

Ze łzami radości przyjęli wierni bamberskiej diecezji nowego biskupa, jakby przeczuwali, że ten przyszedł święty odnowi oblicze diecezji, wskrzesi na nowo miłość i bojaźń bożą, obudzi gorliwość wśród duchowieństwa, przywróci dawną karność w zakonach.

Lud istotnie nie zawiódł się na biskupie Ottonie. Wkrótce mógł patrzeć na zbawienne skutki jego świątobliwej pracy.

Nowy biskup doprowadził katedrę do blasku i dostojęstwa, założył wiele klasztorów, w całej diecezji obudził i do rozkwitu doprowadził życie religijne wśród wiernych. Błogosławiąca jego dłoń spoczywała nad miastem, krajem i ludem.

Dobrze przysłużył się Kościołowi i Państwu, gdyż w okresie walki papieżstwa z cesarstwem wystrzegał się wszelkich krańcowości i niepotrzebnych zadrażnień, usiłując doprowadzić do pokoju, do którego też później doszło przez zawarcie kontraktu wejmarskiego między pap. Kalikstem II a ces. Henrykiem V w r. 1122.

Biskup Otton cały oddany pracy w swojej diecezji, nagle otrzymuje w 1123 r. od króla Bolesława Krzywoustego gorącą prośbę, by pośpieszył na Pomorze celem nawrócenia pogańskich mieszkańców tego kraju na wiarę chrześcijańską.

Otton oddany bez reszty sprawie bożej, pomny na przyjaźń z Polską, która go wykształciła i do ołtarza Pańskiego doprowadziła — nie odmawia prośbie swego przyjaciela.

Otrzymałszy misję od papieża w 1124 r., wyrusza przez Wrocław, Poznań, Gniezno na Pomorze. Bolesław Krzywousty przydaje mu do pomocy trzech swoich nadwornych kapelanów oraz rycerza Panlicjusza jako przewodnika w tej niebezpiecznej misyjnej wyprawie.

Mieszkańcy Pomorza trudnili się rolnictwem rybołówstwem, nie gardzili również korsarstwem i handlem jeńcami wojennymi. Do zwyczajów zakorzenionych należało wielożeństwo i zabijanie nowonarodzonych niemowląt, zwłaszcza płci żeńskiej.

Nie było więc jaki trud czekał biskupa Ottona. Orka ewangeliczna napotykała na twardy grunt pogańskich serc mieszkańców Pomorza. Na szczęście znalazł pomoc w księciu pomorskim Wracisławie — zam. w Kamieniu, który przychylnie był ustosunkowany do chrześcijaństwa.

64-letni biskup misjonarz rozpoczął więc swoją historyczną pracę misyjną. W Pyrzycach wygłosił swoje pierwsze kazanie misyjne. Było to w pierwszych dniach czerwca 1124 r.

Okolo 7 tysięcy mieszkańców Pyrzyc z okolicznych osiedli przyjęło chrzest św. Po dzień dzisiejszy zachowała się studnia obok Pyrzyc, przy której miał się dokonać pierwszy etap nawrócenia Pomorza.

Z Pyrzyc udaje się biskup Otton do Kamienia, gdzie przebywa okolo 40 dni i nawraca całe miasto. Książę Wracisław, rękę trzymając na relikwiach św., przysięgał wobec zgroma-

dzanego ludu, iż natychmiast oddali 24 nalożnice. Za jego przykładem szli inni.

Opuściwszy Kamień, bp. Otton skierował swe apostołskie kroki w stronę Wolina. Tu jednak napotkał na opór. Nienawistny tłum omal że nie zamordował biskupa. Uratowali go od niechybnej śmierci dworzanie książęcy. Gdy opuszczał miasto został ugodzony maczugą aż do krwi i ranny włócznią. Mimo to św. Otton nie zraża się trudnościami. U wrót miasta rozbija namiot, modli się i pertraktuje z poganami, którzy w końcu zgodzili się na przyjęcie chrztu, ale pod warunkiem, że wpierw to uczynią mieszkańcy Szczecina a wtedy i oni pójdą za ich przykładem.

A więc trzeba było wyruszyć na Szczecin. Mieszkańcy tego grodu mieli jednak jak najgorsze wyobrażenie o chrześcijaństwie. Stykali się już nieraz z wyznawcami Chrystusa, lecz ich wiarą nie byli zbudowani. Widocznie byli to chrześcijanie tylko z imienia a z życia gorsi może od pogan. Nigdy takich nie brakuje, którzy tylko ujme przynoszą Kościołowi.

Celem przełamania tych trudności biskup Otton pragnął przede wszystkim własnym przykładem swego życia głosić Ewangelię. Szczególnie pamiętał o Chrystusowym przykazaniu miłości wzajemnej. Więc wszystkim czynił dobrze i okazywał miłość. Ta dobroć kruszyła twarde i nieufne serca pogańskie tak, że św. Otton zyskiwał coraz więcej sympatyków dla wiary Chrystusowej.

Niemniej mieszkańcy Szczecina podchodzili wciąż do sprawy tak ważnej nieco po kupiecku. Oświadczyli, że gotowi są przyjąć chrześcijaństwo, ale pod warunkiem, że Otton wyjedna im u króla polskiego trwały pokój i ulgę w daninach podatkowych. Mąż boży wysłał posłów do króla polskiego i błagał o wyrażenie zgody na propozycję Pomorzan, a sam w międzyczasie nie ustaje w pracy nad ewangelizacją pogan. A gdy przyszła przychylna odpowiedź króla, nawrócenie Szczecina było sprawą przesądzoną tak, że wkrótce potem mógł Otton jako zwycięskie trofeum wysłać do Rzymu ówczesnemu pap. Honoriuszowi posąg trójgłowego bożka pogańskiego na znak, że Szczecin już jest chrześcijański.

Po Szczecinie ewangelizacja następnych miast nie napotkała na większe trudności. Nawracają się więc w krótkim czasie mieszkańcy Wolina, Nowogardu, Kołobrzegu, Białogardu.

Otton ustanowił biskupem swego dotychczasowego pomocnika Adalberta, sam zaś w lutym 1125 r. wraca do Bambergu.

Nie zrywa jednak kontaktu z Pomorzem. Jest ciągle myślą przy nim, a gdy w pewnym czasie dochodzi do jego uszu bolesna wiadomość, że przez niego z takim zapalem i trudem założone pierwsze gminy chrześcijańskie na Pomorzu znowu wracają do pogaństwa, nie waha się ani na chwilę i w 1128 r. za zgodą papieża wyrusza jak najkrótszą drogą na północ. Istotnie w Szczecinie i Wolinie oraz w innych miastach ludność czciła znowu pogańskich bożków. Na wielkim zebraniu w Uznam, w którym brał udział książę i lud zgromadzony, przemawia Otton i nawołuje do pokuty. Żarliwe kazania św. Ottona pozyskują odstępców i nawracają dotychczasowych pogan. — Przy tej okazji wyrusza do miast jeszcze dotychczas przez siebie nie odwiedzanych: do Wolgastu i Gickowa. W tym ostatnim mieście szczególnie wzruszające było nawrócenie hr. Mitzlewa, który tak przejęty był nauką św. Ottona, iż natychmiast kazał wypuścić z więzienia wszystkich jeńców a łańcuchy po uwolnionych złożyć na ołtarzu w kościele.

Jeszcze raz skierował swe kroki św. Otton do Szczecina, skąd nadchodziły niepokojące wieści o nawrocie pogaństwa. Niestety wiadomości okazały się prawdziwe a po przybyciu do Szczecina sytuacja biskupa Ottona stała się groźna. Oto mieszkańcy Szczecina podburzeni przez pogańskich kapłanów usiłowali rzucić się na biskupa. Św. Otton skrył się w kościele p. w. św. Piotra i tu ujął się krzyża i śpiewał psalmy. Tak to podziało na wzburzony motłoch, że wnet wycofał się z kościoła, zaś św. Otton nazajutrz przemawiał nieustraszenie na placu targowym, chociaż maczugi i włócznie były na niego skierowane. Niezachwiana wiara, wielka żarliwość o sprawę bożą, przykładna miłość nawet zacierzwionych przeciwników — zrobiły swoje. Szczecin stał się Chrystusowy.

Św. Otton pragnął jeszcze wyruszyć na wyspę Rugię, nie zdążył jednak zrealizować swoich zamiarów, albowiem nagle został odwołany przez ówczesnego cesarza Lotara II do Bambergu. Wracając do swojej diecezji po raz ostatni zahacza o Gniezno, z którym łączyło go tyle wzniosłych wspomnień.

Biskup Otton kończy swój żywot tak świątobliwy i tak bogaty w apostołski trud 30 czerwca 1139 r. w Bambergu. Papież Klemens II zalicza go w poczet świętych w 1189 r.

1) Niniejszy życiorys opracowany jest w oparciu o dzieła: Alfonsa Erb: *Zeugen des Gottes*, Freiburg - 1935 oraz Dr Karl Wilk: *Führende Gestalten*, Paderborn, 1935

P e r s o n a l i a

Wikariuszem substytutem w Poczerninie mianowany:

Ks. Daniel Niemiec T. Chr.

Katechetą mianowany:

Ks. Ostrowski Roman T. S. w Białej.

Zwolnieni z katechetury i z diecezji:

Ks. Kowalski Włodzimierz T. Chr. ze Stargardu.

Ks. Sianko Józef T. S. z Białej.

Ks. Kowalski Jerzy T. S. z Lubrzy.

Zmarł Ks. K. Rudawski, proboszcz w Poczerninie, dnia 26 lutego br.

Ks Dr Fr. Kuczka

MSZA ŚWIĘTA ODPRAWIANA W OBECNOŚCI BISKUPA ORDYNARIUSZA

Ceremoniał biskupi przewiduje potrójny sposób obecności Biskupa Ordynariusza podczas Mszy świętej. Biskup może być obecny na Mszy świętej:

1. ubrany w humerał, albę, cingulum, krzyż pectoralny, stulę i kapę, używa wtedy mitry i pastorału (sacris paramentis indutus),
2. ubrany w cappa magna, bez mitry i pastorału,
3. ubrany w rakiętę i mucet.

Ostatni sposób jest najczęściej praktykowany zwłaszcza podczas wizytacji kanonicznych i innych uroczystości (por. Cer. Ep., I, XXX, 1—4; II, IX, 1—9; II, XXXIV, 4).

Niżej podane ceremonie należy zachować w obecności Biskupa Ordynariusza na terenie jego diecezji, kardynała na całym świecie, nuncjusza na powierzonym terytorium, patriarchy w swoim patriarchacie i metropolity w swojej prowincji (Rit. cel. III, 2).

Opuszcza się je w obecności biskupa, który nie jest ordynariuszem, kardynałem, nuncjuszem, patriarchą, metropolitą i w wypadku, gdy wymienieni biskupi nie są ubrani w właściwy im strój. Wtedy odprawia się Mszę św. zgodnie z przepisami rubryk mszalnych z zachowaniem jednak pokłonów przy przechodzeniu (Cer. Ep. I, XXX, 4).

Msza św., na której jest obecny Biskup Ordynariusz ubrany w rakiety i mucet może być z asystą, śpiewana lub czytana.

1. Msza św. z asystą:

Biskup, po przyjsciu do kościoła zajmuje w prezbiterium wyznaczone miejsce (in primo stallo, absque ulla assistentia; D.D. 86, 3, 4, 8; 103; 109; 385).

Biskup stosuje się do ceremonii chórowych, nie odczytuje tekstów z mszału, nie błogosławi subdiakona po lekcji, diakona przed Ewangelią, wody przed ofiarowaniem, nie zasypuje kadzidła, nie całuje początku tekstu ewangelii (D. 4195, 1, 23, Nov. 1906). Nie okadza się biskupa przed introit i po ewangelii diakona (D. D. 650; 3110, 21, 22; 2195, 2; De Herdt, Prax. Pont., II, IX, 143; Favrin, Prax. sol. funct. ep. 144, III; Moretti, Caer. Ep. II, n. 1002).

Gdyby przed Mszą św. była aspersiona wtedy celebrans klęcząc z asystą na najniższym stopniu ołtarza intonuje: *Asperges me* lub *Vidi aquam*, pokrapia ołtarz, lecz nie siebie, wstaje, przyklęka względnie jeśli w tabernakulum nie ma Najśw. Sakramentu kłania się i udaje się bez asysty do biskupa. Celebrans kłania się biskupowi, podaje mu z pocałunkami kropidło, biskup dotyka kropidłem swego czoła i następnie pokrapia głęboko pochylonego celebransa, który odbiera z pocałunkami od biskupa kropidło, kłania się biskupowi, powraca przed stopnie ołtarza, przyklęka wzgl. kłania się i pokrapia diakona, subdiakona i asystę niższą, następnie pokrapia w swoim miejscu chór i przez kościół wiernych. Po oracji przyklęka wzgl. kłania się przed ołtarzem i udaje się ad sedilia celem zmiany paramentów. Przy przechodzeniu przed biskupem kłania się (Cer. Ep. II. XXXI, 3; D. 2089, 2).

Diakon, po okadzeniu celebransa dwoma podwójnymi podrzutami na ofiarowanie, okadza następnie biskupa trzema podwójnymi podrzutami (Cer. Ep. II. IX, 6).

Diakon otrzymawszy pocałunek pokoju od celebransa znosi go następnie biskupowi, potem udziela go subdiakonowi (D. 2089, 5).

Celebrans wypowiedziawszy przed błogosławieństwem słowa: *Benedicat vos omnipotens Deus*, odwraca się do biskupa kłania mu się głęboko i na dany znak przez biskupa (*Signum crucis*), celebrans wyprostowany udziela jak zwykle błogosławieństwa wiernym, nigdy jednak w stronę biskupa (*Rit. cel. XII, 3*).

Po ostatniej ewangelii, celebrans udaje się ad sedilia i czeka dopóki biskup nie opuści prezbiterium. Podczas przechodzenia biskupa głęboko się kłania. Gdyby biskup dla dopełnienia jakiejś funkcji pozostał przy ołtarzu, wtedy celebrans ukłoniwszy się biskupowi odchodzi do zakrystii.

2. Msza św. czytana lub śpiewana:

Wyjście z zakrystii:

Podczas Mszy św. Biskup klęczy na klęczniku przed środkiem ołtarza lub po stronie lekcji, oddalonym nieco od stopni ołtarza. W razie potrzeby można klęcznik ustawić w innym dogodniejszym miejscu (*Cer. Ep. I, XXX, 1*). Na kredensie należy przygotować „*Instrumentum pacis*” z puryfikaterzem.

Wypada, by celebrans ubrany w paramenta mszalne, oczekiwał na przyjscie biskupa w prezbiterium. Po postawieniu kielicha na ołtarzu i otwarciu mszału, celebrans schodzi przed stopnie ołtarza i czeka na przyjscie biskupa albo po stronie ewangelii, albo, gdy Msza jest śpiewana, ad sedilia. Gdy biskup wchodzi do prezbiterium, celebrans kłania się głęboko.

W wypadku, gdyby biskup już był w prezbiterium, celebrans przechodząc obok biskupa kłania mu się z nakrytą głową, zdejmując przed stopniami ołtarza biret, przykleka wzgl. kłania się, i po postawieniu kielicha i otwarciu mszału, schodzi przed stopnie i rozpoczyna Mszę św., zwracając uwagę, by nie stał tyłem do biskupa. Stoi więc nieco po stronie ewangelii lub przed środkiem, jeśli biskup klęczy z boku (*Rit. cel. III, 2; Cer. Ep. I, XXX, 1*).

Ministratura:

Podczas odmawiania *Confiteor* zamiast *vobis i vos fratres* celebrans zwracając się do biskupa mówi: *tibi i te pater* (*Rit. cel. III, 8*). Jeżeli jest więcej biskupów mówi: *vobis i vos pat-*

res (Hartmann, Rep. Rit. § 176, B. 3). Po Oremus klania się celebrans biskupowi i wchodząc po stopniach odmawia modlitwę: Aufer a nobis... (Rit. cel. III, 11).

Ewangelia:

Celebrans, po przeczytanej ewangelii, nie całuje mszału i nie mówi: Per evangelica dicta... lecz przechodzi przed środek ołtarza, a kapłan bez przyklekania zanosí biskupowi mszał do pocałowania (Rit. cel. VI, 2). Po ucałowaniu początku tekstu ewangelii przez biskupa, kapłan zamyka mszał, przykleka przed biskupem i odnosi mszał na pulpit. Celebrans w dalszym ciągu odprawia Mszę św. Jeżeli jest więcej biskupów, mszał całuje biskup najwyższy godnością, jeżeli biskupi są równi godnością, nikt z nich nie całuje mszału. W tym wypadku celebrans również nie całuje mszału. Podczas Mszy św. żałobnej pocałowanie mszału opuszcza się (Cer. Ep. I, XXX, 3).

Pocałunek pokoju:

Po odmówieniu pierwszej modlitwy przed komunią kapłańską, celebrans całuje ołtarz następnie ze złożonymi rękami pacyfikał, który podtrzymuje kapłan (Rit. cel. X, 3). Celebrans całując pacyfikał mówi: Pax tecum, kapłan odpowiada: Et cum spiritu tuo. Celebrans w dalszym ciągu odprawia Mszę św. Kapłan zanosí bez przykleknięcia biskupowi pacyfikał do pocałowania mówiąc: Pax tecum, biskup odpowiada: Et cum spiritu tuo i całuje pacyfikał. Jeśli jest więcej biskupów, najpierw całuje pacyfikał najwyższy godnością, potem inni. Jeśli wszyscy biskupi są równi godnością, pierwszy całuje biskup, który jest najbliżej ołtarza. Następnie kapłan przykleka przed biskupem i odnosi pacyfikał na kredens. Podczas Mszy św. żałobnej pocałunku pokoju nie ma (Cer. Ep. I, XXX, 2, 3).

Błogosławieństwo:

Celebrans wypowiedziawszy słowa: Benedicat vos omnipotens Deus, odwraca się do biskupa, pochyla się głęboko w jego stronę i na dany znak przez biskupa (signum crucis), udziela błogosławieństwa wiernym, nigdy jednak w stronę, po której znajduje się biskup (Rit. cel. XII, 3).

Powrót do zakrystii:

Po ostatniej ewangelii, celebrans przechodzi ze strony ewangelii bezpośrednio przed stopnie, klęka na najniższym

stopniu po stronie ewangelii lub, jeśli biskup klęczy z boku, przed środkiem ołtarza i odmawia modlitwy po cichej Mszy św. Po odmówieniu modlitw, odwraca się do biskupa, kłania mu się i czeka aż biskup opuści prezbiterium, następnie wraca do zakrystii.

Jeżeli biskup pozostaje w prezbiterium, celebrans bierze kielich schodzi przed stopnie ołtarza, kłania się wzgl. przykłęka przed stopniami, nakłada biret, kłania się biskupowi i wraca do zakrystii.

CZTERDZIESTOGODZINNE NABOŻEŃSTWO

1. W pierwszym i trzecim dniu czterdziestogodzinnego nabożeństwa, tj. w dniu rozpoczęcia i zakończenia, przy ołtarzu wystawienia odprawia się Mszę św. wotywną o Najświętszym Sakramencie.

We Mszy wotywniej o Najśw. Sakramencie jest GLORIA, CREDO, PREFACJA OGÓLNA.

Gdyby na ten dzień przypadło oficjum albo wspomnienie takiej tajemnicy Pańskiej, jak:

1. — Boże Ciało,
 2. — Najświętszego Serca Jezusowego,
 3. — Męki Pańskiej (Passio),
 4. — Krzyża Św.,
 5. — Przenajświętszego Zbawiciela,
 6. — Przenajdroższej Krwi Pana Jezusa,
 7. — Jezusa Chrystusa Najwyższego i Wiecznego Kapłana
- to wtedy zamiast Mszy wotywniej o Najświętszym Sakramencie śpiewa się Mszę odpowiadającą danemu oficjum lub wspomnieniu i w takim wypadku nie bierze się już drugiej oracji do SSmo.

2. Jeżeli pierwszy lub trzeci dzień czterdziestogodzinnego nabożeństwa wypadnie w:

1. — niedzielę 1 kl.,
2. — święto 1 kl.,
3. — Popielec,
4. — wigilię Bożego Narodzenia,
5. — wigilię Zesłania Ducha św.,
6. — wśród oktawy Zmartwychwstania Pańskiego,

7. — wśród oktawy Zesłania Ducha Św. —

to wtedy śpiewa się Mszę św. z danego dnia, do której dołącza się wspomnienie o Najświętszym Sakramencie pod wspólnym zakończeniem z pierwszą modlitwą.

Wspomnienie de SSmo opuszcza się, jeżeli na ten dzień przypada Msza św. albo wspomnienie identycznej tajemnicy Pańskiej (zob. wyżej nr 1).

3. W drugim dniu czterdziestogodzinnego nabożeństwa śpiewa się Mszę wotywną pro Pace. Tej Mszy nie wolno odprawić na ołtarzu wystawienia ani na ołtarzu, gdzie przechowuje się Najświętszy Sakrament.

Mszę wotywną pro Pace odprawia się w kolorze fioletowym. We Mszy jest CREDO, PREFACJA OGÓLNA.

W następujące dni:

1. — niedzielę 1 kl.,
2. — święto ryty zdwojonego 1 kl.,
3. — popielec,
4. — wigilię Bożego Narodzenia,
5. — wigilię Zesłania Ducha Św.,
6. — wśród oktawy Zmartwychwstania Pańskiego,
7. — wśród oktawy Zesłania Ducha Św. —

odprawia się uroczystą Mszę św. z danego dnia ze wspomnieniem Mszy wotywnnej pro Pace pod wspólnym zakończeniem. We Mszy jest CREDO, chyba, że odprawiana byłaby w rycie prostym.

4. Zarówno we Mszy wotywnnej o Najświętszym Sakramencie, jak i pro Pace oraz we Mszy, którą z powodu przeszkody odprawia się zamiast tych wotyw, bierze się wspomnienia jak we Mszy wotywnnej pro re gravi, a więc:

1. — każdej niedzieli,
2. — ferii adwentowej,
3. — ferii wielkopostnej,
4. — suchych dni wrześnieowych,
5. — litanii większych (25 kwietnia).

Gdyby jednak poza wotywą śpiewano Mszę z dnia, wtedy we Mszy z dnia bierze się ewentualne wspomnienia, a we Mszy wotywnnej o Najświętszym Sakramencie, pro Pace czy tej, którą odprawia się zamiast wotywy z powodu przeszkody, opuszcza się już wspomnienia.

5. Inne Msze św. w czasie czterdziestogodzinnego nabożeństwa:

1 — Jeżeli Mszę z dnia odprawia się na ołtarzu wystawienia, to wtedy po wspomnieniach *numquam omittenda*, jeśli takie przypadają na dany dzień, a mia-
nowicie:

- a) jakiegokolwiek niedzieli,
- b) święta 1 kl.,
- c) ferii adwentowej,
- d) ferii wielkopostnej,
- e) suchych dni wrześnieowych,
- f) litanii większych (25 kwietnia) —

da daje się modlitwę o Najświętszym Sakramencie.

2. — Jeżeli rubryki zezwalają na odprawienie Mszy wotywniej, to wypada odprawić wotywę o Najświętszym Sakramencie (ale tylko na ołtarzu wystawienia). — W tym wypadku opuszcza się GLORIA, CREDO, druga modlitwa z dnia, trzecia ewentualnie ta, która byłaby drugą we Mszy św. z dnia.

6. W Dniu Zadusznym nie wypada odprawiać uroczystej wotywy o Najświętszym Sakramencie ani pro Pace, lecz jeżeli w tym dniu wypadłoby rozpoczęcie albo zakończenie czterdziestogodzinnego nabożeństwa, to wtedy rozpoczęcie ma nastąpić po Mszy śpiewanej z Dnia Zadusznego, a zakończenie z procesją przed Mszą uroczą z Dnia Zadusznego.

Msze czytane z Dnia Zadusznego, podczas wystawienia Najświętszego Sakramentu w tym dniu, odprawia się w szatach barwy fioletowej i poza ołtarzem wystawienia.

(Przedruk z Kroniki Diecezji Włocławskiej z września 1959 r.).

Doc. dr Mieczysław Tobiasz
Politechnika Krakowska
Skrytka Poczтовая 36

NAJWAŻNIEJSZE WSKAZANIA KONSERWATORSKIE W OBIEKTACH ZABYTKOWYCH

1. Kamieniarka, cement:

Po wydobyciu bryły kamienia ze złoża kamieniołomu na powierzchni w drodze złożonego procesu chemicznego w ciągu

lat trzech osadza się tzw. Patyna, która chroni kamień przed zmianami atmosferycznymi i zniszczeniem. Obróbka bloku kamiennego po upływie lat trzech, gdy na jego powierzchni utworzyła się patyna jest równoznaczna ze zdejmowaniem warstwy ochronnej. Przy konserwacji budynków zabytkowych firmy kamieniarskie „odnawiają” kamienne części architektury w ten sposób, że skuwają patynę nadającą powierzchni tej architektury ciemno szary kolor. Tendencja do nadania pierwotnej świeżości jasnego koloru fragmentom architektury kamiennej — jest równoznaczna z przyspieszaniem procesu zniszczenia. Ponowne utworzenie się na powierzchni patyny jest niemożliwe i w ciągu kilku lat następuje próchnica, względnie łuszczyca w ten sposób „odnowionej” kamieniarki.

2. Do prac konserwatorskich stosuje się dobrze zalasowane — im starsze tym lepsze — wapno. Dodawanie do tynków cementu jest niedozwolone, ponieważ przy zbyt wielkim procentie cementu tynki szybko łuszczą się. Ponadto tynk z domieszką cementu dany na starą i zmurszałą cegłę powoduje tzw. jej odparzenie, odrywając się łącznie z licem cegły na głębokość do 15 cm, gdyż wiąże się z nią zbyt silnie i jest za ciężki. Tynk taki w naszym klimacie pęka, zamarzająca w szczelinach woda rozsadza go i kruszeje.

2. Ochrona przed wilgocią:

1. Nagminnie na wiosnę w pogodny dzień otwiera się drzwi i okna obiektów zabytkowych. Nasycone wilgocią powietrze zetknąwszy się z niską temperaturą nieopalanych budynków, gwałtownie się skrapla zawilgacając architekturę i urządzenia. Należy zawsze odczekać do wyrównania się temperatury wewnętrznej z zewnętrzną i w porze suchej wietrzyć jak najintensywniej.

2. Często usuwa się gruz znajdujący się na sklepieniach, który w pachach sklepień umieszczony został ze względów konstrukcyjnych i statycznych budynków. Równocześnie stanowi on warstwę ochronną przed zwilgoceniem, wskutek szybkich zmian nagrzania w dzień i oziębiania w nocy. Dotyczy to zwłaszcza zabytkowych polichromii, po usunięciu gruzu szybko ulegających zniszczeniu.

3. Stosowanie zieleni ochronnej:

Sadzenie na murach zwłaszcza południowych dzikiego wina czy innych pnących się roślin (bluszcz może być sadzony tylko na murze zdrowym) jest wskazane: wypija rosę, desz-

cze, ochrania przed mrozem, wiatrem, a przede wszystkim przed raptownym oziębieniem się w nocy, względnie nadmiernym nagrzaniami muru w dzień słoneczny. Sadzenie drzew głęboko i szeroko zapuszczających korzenie — blisko murów, w wirydarzach itd. jest niebezpieczne, gdyż zagraża rozsądzeniem fundamentów. Sadzenie pasa drzew w pobliżu zabytków, zwłaszcza od strony zachodniej — zabezpiecza je przed wichrami i deszczami.

4. Konserwacja żelaza

Dawne stopy składały się z innych składników niż dzisiejsze. Gdy kuto je na gorąco, równocześnie otrzymywały patynę zabezpieczającą je przed rdzą. Malowanie minią, dobre przy żelazach współczesnych jest szkodliwe przy żelazach starych. Podkład minii przy żelazach zabytkowych wciąga wilgoć i pod glazurą nałożonego lakieru przyspiesza złożony proces korozji. Żelaza zabytkowe należy odczyścić dokładnie z rdzy i pokryć lakierem na gorąco.

Blachy miedziane wymagają dla naturalnego spatynowania się około lat 50-ciu i patyna taka chroni je przed zniszczeniem. Szybko narastający seledynowy kolor — jest dowodem, że blacha miedziana została spatynowana sztucznie, przy pomocy niszczących środków chemicznych, które przyspieszając jej korozję. Naturalne przyspieszenie spatynowania blachy miedzianej można uzyskać przez wkładanie jej do basenu z wodą.

5. Ochrona marmurów

Przesmarowanie pokostami portali, schodów, nagrobków, ołtarzy marmurowych — sprzyja zatykaniu por i tworzeniu się pod warstwą lakieru złożonych procesów zawilgocenia i „gnicia” — przyspieszający proces niszczenia od wewnątrz.

6. Konserwacja obrazów i polichromii

Środki techniczne zastosowane przy konserwacji muszą być najwyższej jakości (kosztowne), gdyż taniość zastosowanego materiału odbija się niekorzystnie na wykonanej pracy. Odnawianie obrazów przez prowizoryczne ich oczyszczanie (często nieumiejętne i szkodliwe) polegające na powleczeniu nową warstwą werniksu — mija się z celem.

CASUS PASTORALIS (Chrzest protestantów)

Kurii Biskupiej przedstawiono do rozstrzygnięcia następujący wypadek duszpasterski:

Lidiana N. ur. w 1937 r. na terenie Polski, ochrzczona była w zborze ewangelicko-augsburskim, wychowana jednak została w religii katolickiej i nawet przystępowała do Spowiedzi i Komunii św.

Pragnie obecnie zawrzeć związek małżeński z Józefem N. wyznania rzym.-kat.

Powstaje więc problem, co ma uczynić Proboszcz, aby ważne i godziwie pobłogosławić związek małżeński wspomnianych nupturientów.

Sprawa ta obejmuje dwa zagadnienia, a mianowicie:

1. ustalenie faktu i ważności chrztu,
2. przyjęcia na łono Kościoła.

1) Wyjaśnienie sprawy chrztu jest potrzebne ze względu na zbawienie i ze względu na przeszkodę małżeńską różności religii.

Z zasady należy wpierw przeprowadzić dochodzenia co do faktu i ważności chrztu heretyków.

Fakt chrztu należy uważać za pewny z następujących powodów: a) Przemawia za tym metryka urodzenia wystawiona przez pastora gminy ewangelicko-augsburskiej. Gdyby nie było chrztu, nie byłoby w księgach tej gminy metryki urodzenia.

b) Dowodzi tego zaprzysiężone zeznanie matki osoby zainteresowanej, o czym jest mowa w dokumencie z Łobezu.

Zbadania wymaga również sprawa ważności chrztu. Potwierdza to następująca odpowiedź Kongr. św. Officium z dnia 5. 7. 1853: „Ad 2. Dum lutherani et calvinistae ad Ecclesiae sinum redire petunt, Episcopus diligenter inquirat an in locis in quibus baptisati fuerunt a ministris haereticis, in collatione huius sacramenti omnia essentialia circa validitatem rite fuerint servata, et si facta inquisitione meliori modo quo potuit, adhuc prudens dubium de validitate baptismi perseveret, secreto et sub conditione sunt baptisandi”.

Z wypowiedzi tej wynika, że bez uprzednich dochodzeń nie wolno przystąpić do chrztu warunkowego lub bezwarunkowego. Przeciwnie dopiero stosownie do wyniku dochodzeń należy albo bezwarunkowo ochrzcić, si *compertum fuerit* aut nullum aut nulliter collatum fuisse, sc. *baptismum*, albo warunkowo ochrzcić, si... *adhuc probabile dubium de Baptismi validitate supersit*, albo powstrzymać się od udzielenia chrztu, si *constiterit validum fuisse* (S.C.S. Off., 20. 7. 1859).

W niniejszej sprawie brak śladów prowadzenia dochodzeń w zakresie ważności chrztu, które to dochodzenia powinny zmierzać do wyjaśnienia: „an ... in collatione huius sacramenti omnia essentialia circa validitatem rite fuerint servata”. Przedmiotem badania byłby więc przede wszystkim rytuał sekty, a w szczególności: czy przepisuje on użycie istotnej materii i formy chrztu, czy nie. Gdyby badanie zakończyło się wynikiem pozytywnym, należałoby uważać chrzest szafarza. Gdyby się natomiast okazało, że rytuał sekty przepisywał *callationem Baptismi absque necessario usu materiae et formae essentialis*, należałoby zbadać, czy konkretny chrzest został *per accidens* ważnie udzielony, chyba że *ex actuali consuetudine illius sectae* nieważność była jawna (S.C.S. Off., 17. XI. 1830). To samo należałoby powiedzieć o chrzcie przyjętym w sekcie, której rytuał zawiera błędy co do istotnej formy lub materii.

Tutejsze Zarządzenia Administracji Ap. (r. 1945, nr. 2 s. 20-22), zobowiązują do przeprowadzenia dochodzeń w każdym wypadku odnośnie do tego: „czy odnośny szafarz chrztu udzielił go ważnie według materii, formy i intencji”. Zapewne chodzi tu o intencję: *faciendi quod facit Ecclesia seu faciendi quod Christus instituit, vel quod christiani faciunt*. Instrukcja diecezjalna nie dopuszcza uznania udowodnionego chrztu protestanckiego z góry za ważny z tego powodu, że „duchowni tej sekty chrzczą w różny sposób” wskutek „nadawania doktrynie (protestanckiej) własnej interpretacji”.

Z omówienia dokumentów papieskich i diecezjalnych należy wyciągnąć wniosek, że dochodzenie jest konieczne w każdym poszczególnym wypadku. Jednakże dochodzenie to może być niejednokrotnie albo niemożliwe, albo bardzo utrudnione, a w konsekwencji wątpliwość pozostanie nierozwiązana. Tak samo, gdy dochodzenia nie dadzą moralnej pewności co do

ważności lub faktu i ważności chrztu. Wątpliwość może usunąć chrzest warunkowy, jeżeli akatolik chce przyjąć wiarę katolicką. Chrzest warunkowy bowiem należy do zwyczajnych środków zdobycia pewności co do chrztu, jak to wynika z odpowiedzi Kongr. św. Officium przytoczonej wyżej: *secreto et sub conditione sunt baptisandi*.

W przedstawionym wypadku dochodzenia w sprawie ważności chrztu będą bardzo utrudnione z następujących powodów:

- a) Pastor, który chrzczył, może już nie żyć,
- b) Matka zainteresowanej prawdopodobnie przy chrzcie nie była lub nie będzie pamiętać przebiegu ceremonii,
- c) Matka ta zapewne nie zna się na ceremoniale swej sekty,
- d) Kuria Warszawska prawdopodobnie nie będzie miała informacji pewnych. Uważam więc, że sprawy nie należy już przedłużać, tym bardziej, że w początkach była źle załatwiona, co może wywołać rozgoryczenie, lecz przystąpić do **chrztu warunkowego**.

2) Druga sprawa to przyjęcie zainteresowanej osoby na łono Kościoła. Każdy człowiek ważnie ochrzczony czy w Kościele czy poza nim zyskuje osobowość prawną, czyli staje się podmiotem praw i obowiązków. Według powszechnej nauki, potwierdzonej wieloma oficjalnymi orzeczeniami, wszystkie dzieci przez kogokolwiek ważnie ochrzczone należą do Kościoła. Ntomiast heretycy i schizmatycy materialni doznają ograniczenia w prawach, gdy stają się dorośli, czyli po ukończeniu 7 roku życia, oraz podlegają karom *latae sententiae* po ukończeniu 14 roku życia.

W omawianym wypadku nie ustalono tego, kiedy zainteresowana osoba rozpoczęła wychowanie katolickie, czy przed 7 rokiem życia, czy dopiero po 7 roku życia (*in aetate adulta*), Jeżeli zaczęto ją wychowywać już przed 7 rokiem życia w wierze katolickiej, nie jest potrzebna ani *abiuratio* ani *absolutio a censura*. Jeżeli wychowanie w wierze katolickiej rozpoczęło się później, potrzebne jest przyjęcie do Kościoła w sposób prawnym przepisany.

- 3) Proboszczowi można by następująco odpowiedzieć:

a. Niech przeprowadzi dochodzenie w swoim zakresie co do sposobu, w jaki pastor wypisany w metryce udzielił chrztu i jak było w omawianym wypadku. Jeżeli stwierdzi, że pastor ten nie używał lub nie użył istotnej materii i formy, ochrzci bezwarunkowo. Jeżeli zaś wyłonią się wątpliwości, lub jeżeli nie będzie mógł bez trudności dociec prawdy, ochrzci warunkowo.

b. Zainteresowaną osobę przyjmie do Kościoła wtedy, gdy stwierdzi, że wychowanie katolickie rozpoczęło się dopiero po dojściu do używania rozumu, in adulta aetate.

c. Proboszczowi należy dać następujące upoważnienia, by uniknąć korespondencji; do przyjęcia na łono Kościoła, do udzielenia chrztu prywatnego, jeżeli po dojściu do używania rozumu osoba ta jeszcze należała do sekty, do udzielenia chrztu według obrzędu dla dzieci, jeżeli ab infantia była wychowywana w wierze katolickiej (kan. 755 § 2, 759 § 2).

Upoważnienia te wykorzysta zależnie od wyniku dochodzeń i po załatwieniu sprawy złoży dokładne sprawozdanie.

(—) Ks. P. K.

K R O N I K A

1) Konferencje rejonowe.

Szczecin — 25. I; Słupsk — 26. I; Piła — 27. I; Zielona Góra — 28. I; Gorzów — 29. I. 1960 r.

W konferencjach wzięli udział wszyscy kapłani diecezji. Program konferencji rejonowych:

Msza św., konferencja ascetyczna wygłoszona przez J. E. Ks. Biskupa J. Stróbę, referat naukowy J. E. Ks. Biskupa Ordynariusza, referat O Krucjacie Trzeźwości Ks. Malickiego z Katowic, sprawy aktualne — J. E. Ks. Bp. Sufragan.

2) Dzień Skupienia siostr zakonnych w Gorzowie.

Dnia 20. I. 1960 r. odbył się w Gorzowie u Sióstr Miłosierdzia dzień skupienia dla sióstr zakonnych, zamieszkałych w Gorzowie, Adorację Najśw. Sakramentu i konferencję ascetyczną przeprowadził Ks. Sienko, ojciec duchowny Diec. Sem. Duch. w Gorzowie.

Wykład naukowy wygłosił Ks. prof. Godziek.

3) Nabożeństwo dziękczynne w kaplicy N. Serca Jezusowego w Gorzowie.

Niemal że na krańcach Gorzowa znajduje się kaplica publiczna, która od szeregu lat obsługuje tę część wiernych, którym trudno jest odbyć kilka kilometrów drogi, by uczestniczyć w nabożeństwach parafialnych odprowadzanych w miejscowej katedrze.

Kaplica przerobiona została przed laty z pokoi zwyczajnego domu. Jej dostosowanie dla celu kultu Bożego i wygody wiernych było zawsze troską wszystkich rektorów kaplicy.

Szczególnie dzięki zapobiegliwości obecnego rektora Ks. Wójcika — kaplica została odmalowana, otrzymała nowe pancerne tabernakulum, uruchomiono centralne ogrzewanie, wreszcie sporządzono nowe ławki.

Biorąc pod uwagę fakt, że wspomniana kaplica liczyć może tylko na dobrowolne ofiary niewielkiej zresztą części wiernych, którzy do niej uczęszczają, należy uważać za szczególnie błogosławieństwo Boże, iż w tak stosunkowo krótkim czasie mogła ta kaplica zyskać tyle na wewnętrznym wystroju.

Aby podziękować Bogu za wszystkie otrzymane łaski z inicjatywy Ks. Rektora Z. Wójcika zostało odprawiono w niedzielę 31. I. 1960 r. specjalne nabożeństwo. Uroczystą sumę

odprawił i okolicznościowe kazanie wygłosił Ks. Dr W. Sygnatowicz, Wikariusz Generalny. Śpiewem w kaplicy kierował nej. W nabożeństwie wziął również udział Ksiądz Infułat Dr K. Milik, który od 1957 r. zamieszkuje przy wspomnianej kaplicy.

4) Remont kościoła w Ściechowie.

Zabytkowy, z t.zw. muru pruskiego kościół w Ściechowie wymagał pilnego remontu. Poprzedni duszpasterz tej niewielkiej parafii, z powodu ciężkiej choroby nie był w stanie zabrać się do tej pracy. Dopiero następca, po zmarłym śp. Ks. Bronisławskim, obecny proboszcz Ściechowa Ks. Rukasz z zapalem rozpoczął remont kościoła. Zostały więc w krótkim czasie zabezpieczone mury kościoła, dobudowano absydę, otynkowano mury zewnątrz i wewnątrz, sprawiono nową posadzkę, w kościele stanęły również nowe ławki. Obecnie przeprowadza się elektryfikację kościoła i projektuje się jego malowanie. Na wykonanie czeka jeszcze wieża kościelna i odpowiedni główny ołtarz.

Tego wszystkiego dokonały pod kierownictwem swego duszpasterza gorąco kochające Boga serca wiernych tej wielkiej bo około 1000 dusz liczącej parafii.

5) Wieczór kolęd w kościele św. Krzyża i w katedrze

W niedzielę dnia 31. I. 1910 r. odbył się w kościele św. Krzyża wieczór kolęd w wykonaniu alumnów Diec. Sem. Duchownego pod kierunkiem ks. prof. Wincentego Węgrzyna.

W uroczystość Matki Boskiej Gromnicznej odbył się także wieczór kolęd w katedrze gorzowskiej w wykonaniu chóru katedralnego pod kierunkiem p. mgr Tokarza.

6) Nabożeństwo w uroczystość Matki Boskiej Gromnicznej w katedrze.

Uroczystą sumę wieczorną w katedrze w święto Matki Boskiej Gromnicznej odprawił J. E. Ks. Biskup Pluta. Przed sumą Arcypasterz dokonał poświęcenia gromnic. Arcypasterz wygłosił także okolicznościowe kazanie do wiernych.

7) Konsekracja J. E. Ks. Biskupa Wincentego Urbana.

W niedzielę dnia 7. II. 1960 r. odbyła się w katedrze wrocławskiej konsekracja J. E. Ks. Biskupa Wincentego Urbana, drugiego Sufragana diecezji wrocławskiej. Konsekwował J. E. Ks. Prymas Stefan Wyszyński, współkonsekratorami byli: J. E. Ks. Arcybiskup Eugeniusz Baziak z Krakowa i J. E. Ks. Bp. Kominek, Ordynariusz wrocławski. W uroczystościach z diecezji gorzowskiej wzięli udział: J. E. Ks. Biskup W. Pluta, J. E. Ks. Biskup J. Stroba, Ks. Prałat Dr Władysław Sygnatowicz, Ks. dyr. Józef Ferensowicz, Ks. dyr. Józef Anczarski, Ks. Wiktor Panecki, dyr. Sem. Duchownego w Słupsku, Ks. prob. Władysław Piękoś z Sulęcina i Ks. Dziekan Piotr Olender z Trzcińska Zdroju.

Z diecezji Opolskiej byli wszyscy trzech Biskupi.

Uroczystości konsekracyjne wypadły pod każdym względem okazale. Było na nich szczególnie wielu księży, wychowanków uniwersytetu Jana Kazimierza we Lwowie, na którym także odbył swoje studia nowokonsekrowany Biskup.

8) Nowy kurs katechetyczny w Rokitnie.

W uroczystość Matki Boskiej Gromnicznej w Rokitnie odbyło się uroczyste rozpoczęcie nowego kursu katechetycznego.

Mszę św. odprawił dyr. Wydziału Nauki Katolickiej Ks. Józef Ferensowicz, konferencję wygłosił Ks. Józef Anczarski, dyr. Wydz. Duszpasterskiego. W rozpoczęciu kursu wzięła udział także p. Alicja Gościmska, wizytatorka katechetek.

9) Poświęcenie ogniotrwałego tabernakulum w Węzyskach

W kościele filialnym w Węzyskach, par. Chlebowo, odbyło się dnia 6. XII. 1959 r. poświęcenie pancernego tabernakulum. Poświęcenia dokonał Ks. dziekan Nowacki z Lubka. Mszę św. odprawił Ks. Jan Betleja.

10) Godzina Skupienia dla sióstr zakonnych w Międzyrzeczu.

Dnia 24. I. 1960 r. odbyła się w kościele parafialnym w Międzyrzeczu Godzina Skupienia dla miejscowych sióstr zakonnych. Konferencję wygłosił Ks. Józef Anczarski. Dyr. Wydziału Duszp.

11) Konferencja Komisji Muzyki Sakralnej.

Dnia 11. II. 1960 r. odbyła się konferencja Komisji Muzyki Sakralnej. Obecni wszyscy członkowie: tj. Ks. Jan Wujda, Ks. Józef Anczarski, Ks. Prof. Wincenty Węgrzyn, Pan Adam Tokarz, Henryk May, Leon Przymus.

Program:

1. Odczytanie protokołu z obrad dn. 12. XI. 1959 r.
2. Sprawozdanie przewodniczącego K. M. S. z pracy Komisji za okres od 12. XI. 59 r. — 11. II. 60 r.
3. Dyskusja nad protokołem i sprawozdaniem.
4. Ostateczne omówienie i zredagowanie programu egzaminu kwalifikacyjnego organistów III kategorii.
Tu przedyskutowano projekty wszystkich członków Komisji M. S.
5. Sprawa przygotowania skryptów z zakresu: I Zasady muzyki, II Harmonii, III Zasady śpiewu — kościelnego. Materiały do skryptów przygotowują: dział I — Ks. Jan Wujda, dział III — Ks. Prof. Węgrzyn, dział II P. Adam Tokarz.
6. Rejonowy zjazd organistów

Ustalono terminy: 7, 8, 15, 16, 17, marca br., miejsce — Gorzów Wlkp., Zielona Góra, Szczecin, Słupsk, Piła.
i program: A) Msza św. cicha — konferencja ascetyczna (okazja do spowiedzi św.) w czasie Mszy św. pieśni wielkopostne.

B) część naukowa:

- 1) otwarcie — program pracy organistów w naszej diecezji — przewodniczący Ks. Jan Wujda.
 2. Referat.
 3. Wolne wnioski (zgłoszenia na rekolekcje wielkopostne).
7. Następne posiedzenie K. M. S. odbędzie się dnia 28. IV. 1960 r. o godz. 9-tej.

12) Poświęcenie Drogi Krzyżowej w Łopianowie.

Dnia 14. II. 1960 r. odbyło się poświęcenie stacji Drogi Krzyżowej w kośc. fil. w Łopianowie (par. Gryfice). Dokonał tego Ks. Dziekan Stanisław Rut. Po odśpiewaniu *Veni Creator* i poświęceniu obrazów Ks. Dziekan Rut wygłosił kazanie na temat: „Droga Krzyżowa a nasze życie”, po czym odprawiono Drogę Krzyżową. Uroczystość zakończono Mszą św. śpiewaną w intencji zgromadzonych wiernych.

13) Poświęcenie malowidła w kościele par. w Lubsku.

W niedzielę dnia 14. II. 1960 r. odbyło się poświęcenie malowidła w kościele parafialnym w Lubsku. Dokonał tego J. E. Ks. Biskup Pluta. W uroczystości wzięło udział wielu księży z dekanatu krośnieńskiego, zaproszonych przez miejscowego prob. Ks. Dziekana Nowackiego. Arcypasterz był bardzo serdecznie witany przez wiernych z Lubska.

14. Parafia Banie rozśpiewuje wiernych.

Proboszczem parafii Banie jest Ks. Golak. Kapłan ten w szczególniejszy sposób docenia wartość śpiewu w życiu religijnym parafii. Nie dziwne więc, że po objęciu tej parafii, co miało miejsce w jesieni roku 1959, położył wielki nacisk na sprawę śpiewu. Prowadzona przez niego akcja rozśpiewania parafii objęła dziatwę, młodzież i starszych. Z dziatwą odbywa się nauka śpiewu w każdym tygodniu w kilku określonych

grupach. Ze starszymi w każdą niedzielę. Szczególnie wiele troski poświęcono tej sprawie w Adwencie.

Na wioskach uczy dzieci śpiewu kleryk i Ks. wikary w związku z nauką religii, ze starszymi odbywają się ćwiczenia śpiewu w niedziele w związku z nabożeństwami.

15) Z parafii Cedynia.

Parafia Cedynia w dekanacie Gryfino liczy 2880 dusz i ma do obsługi 7 kościołów filialnych: Czachów, Golice Lubiechów Dolny, Lubiechów Górny, Orzechowo, Rudnica Stara, Osinów Dolny. Proboszczem jest Ks. Szczepan Kopacz, wikarym Ks. Szmietler Jan. Wierni pochodzą z różnych stron Polski, najwięcej jest repatriantów ze wschodu.

Obsługa religijna parafii była w pierwszych latach bardzo utrudniona. Parafia leży nad granicą. Do roku 1954 nie miała własnego proboszcza. Oddana była pod opiekę duszpasterską proboszcza w Moryniu, który z powodu wielkiej odległości do Cedyni i z powodu bardzo licznych kościołów filialnych mógł zaspokoić tylko najpierwsze potrzeby religijne katolików, zamieszkałych w parafii cedyńskiej.

Pierwszym proboszczem parafii był ks. Zawadzki Julian. Objął Cedynię w sierpniu 1952 r. Pracował do stycznia 1953 r. Od tego czasu do września 1954 r. parafia była znowu bez proboszcza. Od września 1954 r. proboszczem był ks. Ludwik Chamski. Po jego odejściu życiem religijnym parafii kierował ks. Olgierd Ostrokołowicz, a od jesieni 1959 r. ks. Szczepan Kopacz.

Życie religijne parafii rozwija się z roku na rok coraz pomyślniej, zwłaszcza od czasu kiedy otrzymała wikariusza.

Na przestrzeni ostatnich lat dokonano w kościele wiele prac. Do najważniejszych należy remont dachu kościoła parafialnego w r. 1954. Ksiądz prob. Ostrokołowicz odremontował organy. W r. 1959 pomalowano kościół. Malował p. Olszewski z Chojny. Poświęcenie malowidła odbyło się 8. IX. 1959 r.; dokonał tego ks. prob. Czechowicz z Chojny, który też wygłosił okolicznościowe kazanie. Ostatnio parafia postarała się o nową artystyczną Droge Krzyżową.

16) Srebrny jubileusz kapłański ks. kan. Domachowskiego w Zakrzewie.

Ks. kan. Domachowski, prob. w Zakrzewie, dek. Złotów, obchodził dnia 17. II. 1960 r. uroczystość 25 lecia swoich święceń kapłańskich. Uroczystość ta była wielkim przeżyciem nie tylko dla Czcigodnego Jubilata ale także dla całej parafii. — Udział w niej wziął także Arcypasterz, J. E. Ks. Biskup Wilhelm Pluta.

J. Ekscelencję i Ks. Jubilata wprowadzono procesjonalnie pod baldachimem z plebanii do kościoła. Mszę św. w asyście ks. Hermana, ks. Gussa i ks. Kabata jako archidiakona (wszyscy rodem z parafii Zakrzewo), celebrował ks. kan. Domachowski. Przed Mszą św. odśpiewano *Veni Creator*. Po ewangelii Arcypasterz wygłosił okolicznościowe przemówienie. Po Mszy św. odśpiewano *Te Deum* i przemówił ks. Jubilat.

Parafianie ofiarowali swemu proboszczowi na tę uroczystość piękny gotycki ornat a przede wszystkim gorące modlitwy i Komunię św., do której prawie wszyscy obecni w kościele przystąpili.

17) Rekolekcje zamknięte w Szczecinku.

Instytut katechetyczny w Szczecinku zorganizował w dniu 22 — 25 stycznia br. rekolekcje zamknięte dla uczestniczek kursu. Rekolekcje prowadził O. Filipin z Gostynia.

18) Stałe podnoszenie kwalifikacji świeckich nauczycieli religii.

W miesiącach styczniu i lutym br. odbyły się w 6 punktach diecezji (Lębork, Sławno, Słupsk, Stargard, Szczecin, Koszalin) konsultacje sprawdzające wyniki półrocznej akcji podnoszenia kwalifikacji świeckich nauczycieli religii. Wzięło w nich udział 103 katechetów, co stanowi około 60% ogółu katechetów.

Konsultacje przeprowadzili wykładowcy (Pismo św., dogmatyka, liturgia, katechetyka) w obecności delegatów Wydziału Nauki Katolickiej:

w **Lęborku** — Ks. dziekan Marian Gryszel, Ks. Czerniawski Lesław OFMC, Ks. Słomiński Alojzy, Siostra M. Bugaj (katechetka);

w **Sławnie**: — Ojcowie franciszkanie;

w **Słupsku**: — Ks. Duszyński T. S., Ks. Łazarczyk Leon, Siostra A. Banach — N.S.J.K.;

w **Stargardzie**: — Księża Chrystusowcy;

w **Szczecinie**: — Ks. Kamiński T. Chr., Ks. Cyris Tadeusz.

Ogólny wynik szkolenia jest w 80% dobry, za co należy się podziękowanie Księżom Wykładowcom, którzy zechcieli bezinteresownie podjąć się dodatkowej pracy przy tylu innych obowiązkach.

19) Odprawy katechetyczne w II kwartale.

Odbyły się:

17. I. w Słupsku — prowadził Ks. wizytator Lesiak W.

31. I. w Szczecinku — prowadził ks. mgr. Ferensowicz dyr. W.N.K.

21. II. w Gorzowie, prowadził ks. mgr. Ferensowicz J. dyr. WNK.

6. III. w Szczecinie prowadził ks. mgr. Ferensowicz J. dyr. WNK.

Każda odprawa rozpoczęła się kwadranssem ascetycznym.

Część właściwą odpraw stanowiło wspólne opracowanie planu lekcji z Nowego Testamentu na temat „Pan Jezus i Samarytanka”.

20) Kalendarz misji:

Moryń: od 20 — 29. II. 1960 r. — OO. Redemptoryści z Warszawy.

Mieszkowice: od 6. — 21. II. 1960 r. — OO. Redemptoryści z Torunia.

Koszalin: par. Św. Krzyża — od 26. II. — 13. III. 1960 r.
 Sianowo: od 20. II. — 28. II. — OO. Redemptoryści ze Szczecinka.
 Swobnica: od 26. II. — 6. III. 1960 r. — Księża Salezjanie.
 Szczecin — Zdroje: (renowacja misji) od 20. II. — 26. II. 1960 r.
 OO. Redemptoryści ze Szczecinka.
 Gralewo: od 5. III. — 13. III. 1960 r. — OO. Oblaci z Poznania.
 Łubowo: od 5. III. — 13. III. 1960.
 Szczecinek: od 26. III. — 3. IV. 1960.
 Koszalin: par. św. Józefa od 13. II. — 21. II. 1960. — OO. Redemptoryści z Elbląga.
 Chociwel: od 21. II. — 28. II. 1960 — Ks. Ks. Tow. Chrystusowego.
 Toporzyk: od 2. III. — 6. III. 1960 r. — (renowacja misji) Ks. Gregorkiewicz T. S.
 Główny: od 5. III. — 13. III. 1960 — OO. Redemptoryści ze Szczecinka.
 Kostkowo: od 2. III. — 6. III. 1960 — (renowacja misji) OO. Redemptoryści ze Szczecinka.
 Białogard: od 14. III. — 20. III. 1960 — OO. Redemptoryści ze Szczecinka.
 Kargowa: od 3. IV. — 7. IV. 1960. — OO. Redemptoryści z Wrocławia.
 Kamień Wielki: od 27. II. — 6. III. 1960 r. — OO. Oblaci z Poznania.
 Sieciemin: od 27. II. — 4. III. 1960 r. — OO. Redemptoryści z Elbląga.

Rekolekcje Kapłanów Czcicieli Najświętszego Serca Jezusowego

Rekolekcje dla Kapłanów, Czcicieli Najśw. Serca Jezusowego odbędą się w roku bieżącym w dwóch seriach:

Pierwsza: od 4 — 8 lipca w Gostyniu, klasztorze Księży Filipinów.

Druga: od 25 — 29 sierpnia we Wrocławiu, w Seminarium Duchownym, Plac Katedralny 14.

Zgłoszenia prosimy kierować do Ojca Duchownego, Seminarium Diecezjalne, Gorzów, ul. Warszawska 36.

Za zezwoleniem Władzy Duchownej

Wydaje Kuria Biskupia w Gorzowie Wlkp.

Druk: Gorzowska Drukarnia Akcydensowa w Gorzowie Wlkp.

Zam. — 501. 1960 r. — Bz-5 — Nakład 1200